

18253

Mag. St. Dr.

P

Biskupstwo i fabryka Książki Krown
Krolewski niemiocetelnia albo Penja
Najjaśn. Monarchy Zygmunta III. - Tadeu
Pani Najjaśn. Pani A. Konstanczy
Krolewcy polski i przedniej Krad. 1693.

PANEG. VITAE

Polon. 4°

No. 849.

18253

Kwiáty koron Krolewskich
nieśmiertelne.

A B O

Pamięć Naiśnieyszego MONARCHY

ZYGMUNTA III.
KROLA POLSKIEGO
Y SZWEDSKIEGO;

Także

Pamięć Naiśnieyszey Pániey, Pániey,

KONSTANCIEY
KROLOWEY POLSKIEY
Y SZWEDSKIEY.

Przez

W. O. X. FABIANA BIRKOWSKIEGO, Zakonu Do-
miniká świętego Káznodzieyskiego.

W KRAKOWIE,

W Drukárni Andrzejá Piotrkowczyká/ J. K. M. Ty-
pogrąphá. Roku Pánstkiego/1633.

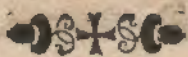
Ia X. SEBASTIAN NUCERYN, Kościoła
Káthedrálnego Krákowskiego Kázno-
dzieiá *Ordinarius*, świádczę, że m te Ka-
zania dwoie ná Pogrzeb S. pámieci Na-
iásnieyszego Monárchy Z Y G M V N-
TA III. KROLA Polskiego y Szwed-
skiego, &c. y Naiásnieyszey Pániey, P.
CONSTANCIEY KROLOWEY
Polskiej y Szwedskiej, &c. przez Wie-
leb: Oycá B. FABIANA BIRKOWSKIE-
go, Zakonu Káznodzieyskiego S. Do-
miniká, nápisáne, przezyrzał: y áby by-
ły do druku, dla nieśmiertelney zmár-
łych sławy pomnożenia, podáne, iáko
Censor ksiąg w Diocezyey Krak: po-
zwoliłem. Dniá 30. Grudniá, 1632.

BIBLIOTHECA

JA. B. BIRKOWSKI

18253.1

Naiásnieyssemu y Niezwyciężonemu
MONARSZE
WŁADISŁAWOWI
ZYGMVNTOWI,
KROLOWI POLSKIEMV,
Y SZWEDSKIEMV,
CZAROWI MOSKIEWSKIEMV,
obránemu, &c.

Pánu á Pánu mnie wielce Mściwemu;
Láská y pokoy od Boga Oycá / y Chrystusá I E-
ZVSA Páná nášego.

Iedzy innymi wielkimi dziełá-
mi, Świetey y wieczney pámie-
ci godnego, Naiásnieyszego
Monárchy ZYGMVNTA
III. Oycá W. K. M. było to
iedno niewystowione; Iż wiele
zwycięstw z różnych nieprzyjaciół otrzymawszy,
nigdy niechciał z nich Tryumfować. Dawał te
przyczynę: Krolom Chrześciańskim gdy sie rácho-
wać przy-

Przemowa.

20 wac przychodzi z rzadow swoich, maia na swa
 21 strone odkladac tylo roboty y prace, okoto zdro-
 22 wia Rzeczypospolitey swoiey, ta ich wlasna na-
 23 groda; ostatkiem iesli co slawy, chwaty, czci pozostá-
 24 wa, Panu Bogu samemu oddawac maia; Soli
 1. Tim: 1. Deo honor & gloria. Tczynit to przyktadem
 Psal: 113. wielkich zwyciestwach rad mowit: Nie nam Pá-
 nie / nie nam / ale imieniowi twemu day chwale.
 y Károlá Wielkiego Cefárzá w Chrześcianstwie,
 ktory poprawiwszy wierzyká Pána iednego Rzym-
 skiego, Veni, Vidi, Vici, mowit: Veni, Vidi,
 Deus Vicit. Niechciat tedy KROL Pan náš
 przesly, przez 47. lat Pánowania swego, try-
 umphowac, a to dla Chrześcianſkiey Polityki swo-
 iej; y tak nie bedzie nigdy? Boże tego nie day.
 A ono kedy podziemiemy? Suum cuique decus
 posteritas rependet.

Zwyczaj ten byt v starych, iż ná groby Try-
 umphatorow kwiáty rzucano, y ztad one wierſe:

Virg. lib.
 6. Æn.

manibus dare lilia plenis.
 Purpureos spargam flores: animamq; nepotis.
 His saltem accumulem donis, & fungar inani.
 Munera.

zaczynam

Przemowa.

złączym pewne kwiąty, mianowicie lilie, chowano
na te ceremonia. Chciał ie mieć od Soloná Phi-
lozophá y prawodawce Ateńskiego, Krol Lidyjski
Crasus, to iest, áby go szczęśliwym názwał, nie-
chciał tego uczynić, y złote one słowá przytożył;
Coronam hominis qui adhuc vita fruitur,
sicuti certantis præmium siue renunciatio-
nem esse, incertam & irritam. Jakoby chciał
rzec: Szkoda nazywać żywego błogosławionym,
ktory poki żyje, niepewnym iest szczęścia swego.
Doznał potym Crasus mądrości Solonowej, gdy
wieźniem w krolá Perskiego Cyrusa był, bo do o-
gnia rzucony, wielkim głosem mówił: O Solon
Solon, verissima tua dicta fuere! Prawdá
Solonie coś mówił, nie przystoi żywemu w wieńcu
tryumfálnym chodzić, schować go było na czas
inny. Ale y mnie już już umieráiacemu, nie po-
może ten wieniec, ábo diademá Krolewska, y te
złote okowy, ktore na nogi moje Zwycięzcá rzu-
cił, ktory wnet popiołem bede, z máiestatu wyso-
kiego zepchniony na te ognie.

Spokojnie, świątobliwie, pobożnie umierał
Najáśnieyszy náś Monárcha ZIGMVNT III.

łzami W. K. M. y Krolewiczow Ich Mści:
y Krolewny Iey Mści, skropiony, ná rekách
umitowáney Oyczyzny swoiey, z błogostáwien-
stwem Oycá S. VRBANA Osmego, Sakrámen-
támi świętymi dobrze ná droge opátrzony. Y cze-
mużia to widzac, nie mam rzucić ná ciáto iego
kilká tych kwiátow, zwłászczá pod ten czas, gdy
pod ziemié, Krolewskie to ciáto wchodzi?

Pisze Suetonius o Cesarzu Augústie, iż w Ale-
xándryey bedac, chciał widzieć ciáto Wielkiego
Alexándrá: gdy go z grobu dobyto, dtugo ná
nie pátrzał; koronę potym złota włożywszy ná
głowe iego, á kwiátami ciáto potrzásnąwszy, od-
szedł. Wspomina Curtius o cieie iego, iż było zá-
raz po śmierci wyczyszczone, y wonnościami ná-
petnione: w grobie w którym leżał, szczerozłote
krzesło stało, y fortunæ insignia potożone były
tuż przy głowie; iáko dyádemy, korony, bertá,
butáwy, szable, tuk, strzaty, &c. Nie rychto do
Rzymian tá cerymonia zástlá; naprzód ia miał
Scipio Africanus, który gdy umárt, nie miał
z dobr swoich sumptu ná pogrzeb: skłádat sie mu
tedy wsystek lud Rzymski; á z okien mimo które
wlicámi

Przemowa.

*Włiciami ciała iego nieśione było, kwiąty rzucac.
 Przed tymi umiał to Annibál, gdy w potrzebie
 Márcellá Hetmána Rzymskiego walecznego po-
 żył; włożywszy nań straliotkę Punicka, y wieniec
 laurowy, spalili iako byt zwyczaj, y popiół w sre-
 brnym wiedrze zámknawszy, do Rzymu odesłał
 do pogrzebienia, wieniec wprzód ono wiadro
 złotym obrámovawszy.*

*Droższe niż złoto, kosztowniejsze niż perły, y
 kámenie drogie, Kwiąty z Koron Krolawskich
 wybrane, położye ia dziś ná trunne Naiásniey-
 szego ZYG MVNTA III. KROLA Pol-
 skiego y Szwedzkiego, Oycá W. K. M. Pána me-
 go Mćiwego: Cnoty mowie, y dzieła wonne,
 ktorych wonność niebo przenika, y wszystkie ka-
 ty świata szerokiego nápełnia. Vmilkni zazdro-
 ści: á ty potomny wieku, zádziwuy sie wielkim,
 y práwie Bohátyrskim dziełom MONARCHY
 nászego, zwłászcza gdy widzisz Syná iego Na-
 iásniejszego W L A D Y S Ł A W A Z Y-
 G M V N T A, oczekiwánie Europy wszyst-
 kiej, y Ukochánie Krolestw Chrześciańskich,
 Bcześnie na thron Krolawski Oycowski náste-
 puiace-*

Przemowa.

pułacego. Vmárt KROL ZYGMUNT

III. iákoby też nie umárt, ábowiem podobne.

Ecdl: 30. go zostáwił po sobie; mowił niekiedy Medrzec:

*Psal: 43. Specie tua, & pulchritudine tua, intende,
prosperè procede, & regna. Iedyny wśytkich
nas, ále y Narodow Chrześciańskich glos w nie-
bo idzie: REX in æternum uiue. O Boże w
Troycy iedyny, wysłuchay modlitw náśych.*

W. K. M. Pánámego Mćiwego,

naniżsy slugá

y Bogomodlcá,

*Br. Fabian Birkowski,
Zakonu Dominika
świętego.*

Kwiáty z koron Krolewskich
nieśmiertelne.

Albo

Pamięć Najświeższego MONARCHY
ZYGMVNTA III.
KROLA POLSKIEGO
Y SZWEDZKIEGO.

Dic Regi & dominatrici, humiliamini, sedete: quoniam descendit de capite vestro corona gloriæ vestræ. *Ierem: 13.*

Powiedz Krolowi, y Pániey, *Ukorzcie sie, y usiadzcie:*
abowiem zstąpiła z głowy waszey korona chwały.

Albo wielka opowiada Prorok Jeremiaś
Joachimowi Krolowi Izraelskiemu / y mąż *Zalobá.*
tce tego / ktora Nohesta zwano / to jest / zguba
korony: porwano abowiem to Krole
stwo do Babilonu w niewola / iako czytamy 4. Reg: 24 y Ierem: 29. według wro
żby tegoż Proroka: *Todeśle cie, y matkę twoją, która cie wrodziła,*
do ziemie cudzej. *Alia* Krolom moim / Pánom moim / Po
lakom moim wszystkim / którzy sie pisza y mianują co sto
wo / Synami Koronnymi / a są animusów pánstkich / y Kro
lewskich / lubo to nie posili ze Krwie Krolewskiej / ale przecie
przy nich jest Berło y Korona / y komu ja chce dać / temu da
ja: Synom moim Koronnym opowiadam te nowiny żalo;
B *fin / 13*

Pamięć Naláshneysego

Tytuł Pá-
now Chrze-
ściáńskich.

Main 47.

Reclef: 49.

b. Reg: 12.

śm / iż KROLA y KROLOVVA utráčili / zaczęli y Berko-
ich y Koroná prochem śmiertelnym przypadły ; a co przed-
tym ná máiestacie świecili / to teraz w ciemności śmierci / w
rozsypte prochu bieża / y co minuta ciemniejs / y mściwiejsza
barziej. Jedyna ozdoba wásza w Krolestwach Chrześcian-
skich zgaśła : Korony dwie z głowy waszey spadły / którym
świat nie náydował równiej / zá czasów nástych godne ko-
rony tytułow onych / które Krolom innym od Oyców świe-
tych oddawane bywały / gdy jednych Christianissimos, dru-
gich Catholicos, trzecich Detentores fidei, mianowali.
Bo każdy miłsza gospode miała Religia świata Catholicka
Rzymśka / iako w sercach tych obudru bogoboynych / y prá-
wie Krolewskich / Z Y G M V N T A III. y KONSTAN-
C Y E Y Krolow nástych światobliwych : ia nie widzę / nie
znajduję. Spadły te korony z głowy twozey Coro Polska /
czemuż tedy nie ślapiś / y nie rádziesz w prochu Corto Le-
cha cnego : zainal w oczách twoich máiestat Cory Polskiej /
zwiadła Korona włochana twoja / zmarniał wieniec twoy / y
padł pod cien śmierci / to jest / do grobu zafedł / y tam czeka
odmiány swozey na zmartwych powstanie. Została iednak
wonność kwiatow wdzięcznych z obudru wienców Kro-
lewskich / iako po Jozyaszu megdy krolu Judskim / o którym
Miedzec tak mówi : Memoria Iosiaz in compositionem
odoris facta, opus pigmentarii, in omni ore quasi mel in-
duleabitur eius memoria, & ut musica in convivio vini.
Pamięć Jozyasza / iako wonność zrozmaitych kwiatow w-
wita, której nsta nie beda śmákováć sobie ta pamięć : ko-
ryż bankiet tej muzyki : Wspomnie pierwsza korone teraz /
która kwitncla ná głowie Z Y G M V N T A III. pána ná-
szego, a potym pójde do wtorey / która zdobyła skronie
KONSTANCY E Y Pámiey násey. W imie Panstie.
O Dawidzie Krolu wielkim Izráelskim nápisano / iż
dobrymby miastá wielkiego Rabáth / które miedzy wodami
položone było / miedzy innymi zdobyćzán / wziął koronę
krola.

Król Ammonitow: Et tulit diadema regis eorum de capite eius, pondo auri talentum habens gemmas pretiosissimas, & impositum est super caput David. **Wajna ta** koroná była/ waiyla talent złota; to jest/ 3000. szflow / lubo skaterow: co jeśli iey nie przetobiono / á tak na głowę iego kładziono iako była zrobiona / było co dzwigać Dawidowi. Dzwigał iedną/ y Panu Bogu za taki ciężar dziękował: znać to: słow iego: *Wprzedył Bóg sługę twego w błogosławieństwie słodkości, młóżył na głowę iego koronę z kamienia drogiego. Nie chodził w takiej koronie syn iego Salomon / ale w iakiej? w takiej iaką opisał sam in Canticis: Wychodźcie córki Syonskie, y obaczcie Królá Salomoná w koronie, która go ukoronowała matką iego w dzień zaręczyn, w dzień wesela serca iego. Jakiż prośa korony na weselach bywają? jakie mają być inne / iedno z kwiecia wonnego / z których iedne wspomina Oblubienicá Pańska: Fasciculus myrrhae dilectus meus: Młoy wkocharny Matzonek/ oroczył głowę swoję iako równiankę mirrhom wonu zioly/ wdziecznym barzo. Już to wieniec iey był / dąleko od talentowey wagi. Przy Koronacyey zaś Salomonowey/ nie wspomina żadney korony / oprocz pomaszczenia oliwą/ którą z przybytku Pańskiey Sadok nawyższy Kapłan przyniósł: Sumplirq; Sadoc Sacerdos cornu olei de tabernaculo, & unxit Salomonem. Rozumiem iedną / iż dyademá z matercyey takiej/ iaká była na Saule / Dawidowi po śmierci oddana / koronowała Salomona pod Gihonem.*

Dawszy ja pokoy koronom Izraelskim/ widze na trumnie tey dwie koronie/ Polská iedną / drugá Szwedská; obie złote/ obie cieżkie/ wagi talentowey/ czterechowey: bo kedyż korony są bez trudow/ á ięszce krwawych? Kedy są tak ciężkie słowe/ aby włożyć głowę / á nie raczej wytłoczyły z niey potę krwawę? Dąmno Gołstredzie Bullonie cierniowá koronę na głowę twoję kładziesz / jeśli rozumiesz iż przedzy od ciernia wyścocy krew/ niż od złota. Toż wnie złoto co y ciernie/ przedko bolu nabawi Królewską głowę / przedko z niey krew wytłoczy/

Koroná Dawidowá.

Psal: 20.

Cant: 4.

Cant: 1.

1. Reg: 1.

Korony dwie wójne.

Koroná Gołstredzie Bullonie cierniowá.

Pamięć Najświeżego

wyśloczy / y nowa purpura wchyskiego Páná zafarbuię.
Wprawdzie Gofred dobywszy Jerozolimy / uczynił to na pa-
miątkę Koronacy cierniowej Chrystusa Páná / która miał
w tym mieście : bo rozumiał że się mu niegodzi we złotey
chodzić tam / kiedy Pan jego w cierniowej umierał : ale by też
był y złota włożył / tożby było głowie jego od złota / co y od
ciernia. Widzę y drugą koronę z ziół wonnych w wita / nie
na ciele w tej trumnie / ale na duszy / która do nieba już odešla /
nie z mirchy / ale z cnoty w wita : z wlaszka z kwiatow onych /
którymi nie lada iaka wonność Krolowie pobożni mają / ias-
ko Jozafas. miał / którego Miedrzec chwali.

Korona z
kwiatu Ma-
drici i.

Cor.

Salomon.
Krol.

Rudis.
2. Reg. 12.
2. Par. 13.

Dan : 5.

Pierwszy kwiat do tej korony należyty / jest Mądrość
Chrześciana / wonny barzo kwiat. Krol mądry gdy na kros-
lestwo wstąpi / wieździe ma naturę krolestwa swego / y ludu
ktoremu róska zowac będzie : skoro to umie / porozumie przed-
ko z takiego zapachu / iakie to wino / które krolestwem zowia.
Miedzy innymi proby na wino jest wonność : Vina pro-
bantur colore; odore, sapore : w róz krolestwa. Zapach
z każdego bieży śmiertelny / a w ten czas nabarżey / kiedy się
zda bydy narosk wietleskie. Krol Salomon bogactwy wielki-
mi / armata / przymierzem z Pogranicznymi Krolmi / a z wlas-
szka cudowna mądrością / Izraelskie Państwo był wtewers-
dził. Mowiąc według Polityki / mógł się nie bać żadnego
następu gwałtownego / żadnego Kofosu : iednak to Pań-
stwo za Roboamą / którego Pisino s. Prostakiem zowie / iako-
wiemec nasłężniewy / rozszarpane było / gdy od niego 10.
Woienwobztem odpadło przez tumulty / innego sobie za Krol-
la wybrałszy. Szkoły tak wielkiey / ani Roboam sam / ani
Sukcesorowie jego / nagrodzić nie mogli nigdy. Balthazar
Krol sprawił był bankiet wielki Senatorom swoim / których
było na tysiąc. Bawieś dobra myśla / pija / buza wsiwcy /
nioczmy mniey nie myśleli / iako o stracie krolestwa : iednym
razem w onej godzinie pokaza się palce / iako od ręki głowies-
zey piszący / przy lichtarzu / na scienie palacu Krolowskiego.

Storo tego postřezel Krol/ dziwnie sie zátřwożył/ á gdy nís Báltházár
 Bogo nie znaydownł / křoreby one charakttery zřozumiał / náš Krol.
 koniec wprowadzono Daniela/ křory promieniem šwiatłósći
 z niebá oswiecony/ rzecze: To písmo tak brzmi; Mane, The-
 cel, Phares. y ten iest wyklád tey mowy: Mane; Polieżył
 Bog křolestwo twoie/ y wypelnil ie. I hecel; Zamiesiono
 cie ná wadzę/ y znaleziono w tobie mnieyszą wagę. Phares;
 Rozdzielone iest křolestwo twoie / y dane iest Medom y Pers-
 som. Jako rzekł Dániel/ tak sie asřtalo, teyże noci zabito Bál-
 tházara Křola Chaldevského: a Dáryus z Medrey nastąpił
 ná křolestwo iego/ w letech 62. Smierćelny zapach vderzył
 y z koroná na Báltházara/ y ná křolestwo iego / zniósł go do
 sřczetn y z gniazdem.

Przypadał częřto Świetey pámięci KROL ZYGMUNT Smierćel-
 III ná te smierćelnosć křolestw / zřozumiením swoim; trzys- noit křo-
 mal dwoie křolestw/ Polskie y Szwedřkie/ nad obiema Pan- leřtw.
 řst gnięw/ y miecz dobył z nieba byl spušćzony. A coř inne-
 go řa wormy/ iedno miecz Boży / křorym znosi Bog naro-
 dy wřysřkie: Gdy Kóřose/ y Rebellie/ y Konfederacye wi-
 dywał/ lubo to w Polsce/ lubo we Szwecyey/ křyczal z
 Prorokiem: O miezu páński / pókiř nie spocyniesř: Wnidř Ierem 47.
 křiedy do pochew twoich/ ochłodni / y rmlńni. On tręo doř
 mawia/ á do mego głos z nieba: Jakoř mař poczynáć/ ponieř
 wař mi Pan rořkázal przeciwoř Ařkalonowi (Polsce y
 Szwecyey) y przeciwoř Pomoiřřm křraimom iego / y tam go
 sobie náal: Nie wřysřkie křolestwá mieczem powřstař / ale
 memal wřysřkie od mieczá gnię / křore gnię. Poyřrzy ná te
 řelázna rořge/ K R O L V Wielki / křora Monarchie řakó Psal 2.
 gáńce elucze / á rzę sie řozumu; a wiedz o eym / ře nie mař
 řadney tak poteřney ná swięcie / křoraby sie oparła ogniam
 gnięwu Bożęgo. Mořa řadá/ pomysłić o křolestwach onych
 gnięnych/ w křorych mieřka Krol wielkow mędowřřzany/ nieř
 smierćelny/ w křorych nie wolnřka řadnego nie mař / ale wřysř-
 řey Křolowie řordny řłote ná głowach maircy: Tak ie wiř

Pamięć Nalásnięskiego

Apos: 4." dział Jan's. w Obiawieniu swoim. Jesze mlobym bedac
gdy od Heretykow na zwiady pytany byl/ miall wola odstapic
wiary Racheletiey/ dla Korony Szwedstiey/ ktora zamysla
wala uiz na ten czas nie koronowac młogo iedno Luthera
na, odpowiedzial: Korony niechca smrodem Luterstwa
zarazoney. Trwal w tym przedsiwzieciu wsta wicznie/ y nie
tylo takie pogardy/ ktore ponosil od krowie swoiey / y od nies
zbojnych poddanych/ wdziecznie przyjmowal / ale y wieksze
godo w byl cierpiec/ dla Wiary s. Racheletiey.

Zdrzutá Po
lutykántow.

Oderza na mie Medekowie Polityczey/ y rzeka: Na co
ten rigor Religionis: nescit regnare, qui nescit simulare.
Zmyslic sie bylo Lutheraneim miedzy Luty / Kalwinista
miedzy Kalwiny/ y tak tych sierścienow nie drażnić: Pacem
inter dissidentes de Religione iurare, mente iniurata.
Sluchayciez mie Panowie Politykanci. Wieciez wy o tym/
iz wiekszej sily nie ponosi Rzeczpospolita/ iako na ten czas/
gdy ma obludnika Krola/ dla grzechow swoich? Zapokryta
Krol ten test/ ktory wsiyskie prawa Boskie/ y ludzkie / za nie
sobie nie ma/ byle iedno krolestwa ochroni swego: Religiey
nie trzyma stacecznie iadney / iako ktora widzi w pomierlech/
te porzucac: co Krol co dwa / to umia maskare na gebe wlozy/
y wdaie sie raz za Kalwina / drugi raz za Lutra / ic. Słu
chaycie slowa Bozego syderze / ktorzy panuierie nad ludem moim,
mowi Izaiasz. A na innym miesciu: Dabo pueris princi
pes eorum, & examinati dominabuntur eis. Dam im
dzieci za pany/ a niewiesciuchowie panowac im beda. Lxx.
czytaia/ miaso tego kktaminati, Εμπαικται, ktore slowo/
illulores, abo irulores, nasmiwce/ ofezerce znaczy. Wiel
ka plaga przegraza Pan krolestwo / gdy szalbierstiego w Re
ligiey zmyslacz przepuszcza.

1. Reg: 11.
Ieroboam
obludnik,

Takowa obluda byl Ieroboam przeklety Krol Izrael
ski/ ktory skoro na thronie wsiadl / rzekl w sercu swoim: Tes
raz sie wroci krolestwo do domu Dawidowego/ iesli wstapo
wac lud ten bedzie/ aby czynil ofiary w domu Pańskim w Je
ruzalem/

Jeruzalem/ y będzie sie pytało serce ich o pánu swym Roboámie
 Krolu Izraelskim/ y mnie zabija/ y wtoca sie do niego. A wy-
 myslwshy rade/ wzymł drwn ciekow złotych/ y tztł do nich:
 Nie wstępujcie wiecey do Jeruzalem: Oto bogowie twoi
 Izraelu/ ktorzy cie wyprowadzili z ziemie Egipskiej/ zé.]
 Obawiał sie niebożny Krol/ żeby sie nie odmiemil lud pospo-
 lity chodząc do Jeruzalem/ wpadł między Rápłany/ y nie
 odstał od niego. Takiz był Henryk Ósmy Krol Anglikański/ *Henryk O.
 fuy.*
 ktorzy Rymu nie kazał znáć pod gardłem poddanym swoim:
 takiz nasich gósfw Gultelmus Nassaw/ pierwszy Rebellis *Wilhelm.*
 zánt Holandrow/ ktorzy Rátholicka wiára gwałtem wyzo-
 cił z Holandrey/ aby jednym ciósem / y Paná Hispanskiego
 od Hrabstwa swego odciał/ y sam regimentował nad chłop-
 onym/ ktorzy sie teraz prapotentcs Ordines Confeder:
 Belgij. zowią.

Jana mądrość miał y wziął od Matiaszneysey Matki
 swey KATHARZYN YAGELLOVNY, Krolowey
 Szwedzkiej/ Z. Y G M V N T III. KROL náš; sluchował
 często pewnie od niej one słowá / ktore niegdy mowila má-
 tka Salomonowa:] Nie máš żadney tajemnice / tedy piz *Prou: 31.*
 janszwo pánue / daf tego wina Krolom / áhsci oni zápo-
 mnis sadow/ y odmiemis spráwe wboich synow.] Strzeż sie
 namilshy senu niewiasty oney / ktora Babilonem zowią/ má- *Apo: 17.*
 tki wstęgenstwa y obzrydlivosti: nie widzish y niey w reku
 Pubka złotego / nieczystości pełnego: widzish iako sie zpihá
 kwiá Swietych, y kwiá Miezennikow Jezusow ych Onáz
 to niewiastá/ ktora Angliki/ Holandry/ Saxezyty/ Fran-
 cuzy / Zwiczary / Sassi/ Czechy / Szwedy nakoniec cwoie
 popoila kácerstwy rozmaitemi / winem / ktore po Sodom *Dout: 31.*
 stich y Gomorskich przedmieściach zbierano; nie winem/ ále
 zolcis pietelná. Takie słowá slykal od matki swey swiato-
 blywey/ syn bogoboyny / y brzydł sie iako trnázna smiertel-
 na kácerstwy przeklétmi. Obeslál go bñ nie dawnych gá-
 sów Jakub Krol Anglikański księga / ktora sam napisał / da-
 wshy ich

Regium
donum.

Psal: 21.

wszystek tytuł / Βασιλικον δώρεον, w której między innymi błę-
dami ten jeden jest: Królowie Chrześcijański są Papieżami
w państwach swoich / y nie podlegają nikomu w Jurisdikcy-
e Kościelnej. Wyślił Pana naszego namowić do tego błędu;
ale on to postrzegł / dar niezdarzony do ocala / który na ten
czas na koninie gorzał / wrzucił / y nie chciał aby wiatru Polo-
skiego y palacu jego Królewskiego więcej żarzał. Tenże
Król Angley Posła swego wysłał do Polski / aby mu wez-
mono z ksiąg Kiedza Cichockiego / Plebana Sedemiestkie-
go / sprawiedliwość, który w druk podał coś niesmacznego o
Rodzaju jego w Skocy; słuchał cierpliwie poselstwa one-
go: odpowiedział potym / że ta sprawa iako z Duchowna o
sobie nie należy do mego forum, ale do Biskupa Krakow-
skiego / tam żądam pamię Posła sprawiedliwości / tam iedź
chceszli. W czym wielkiemu Konstantynowi podobnym był /
który memoryał wszystkie na Biskupa Nicenskiego Synodu
sobie podane w ogień rzucił / to elogium przydał: Nie-
chcig Bogom maich sądzić; nawiązał Kapłany Bogami dla do-
stojenstwa ich wielkiego / według Psalmu: Deus stetit in
synagoga Deorum, in medio autem Deos diiudicat.
Tenże Pan bogobojny / gdy do Wilna: Miasta Litewskiego
przyjechał Patriarcha Czarnogrodzki Schymarek / a chciał
tego po Królu / aby przeciwko niemu wyszedł / iako wy-
szedł niedawno przeciwko Aldebrandynowi / y Raetano-
wi / Legatis à Latere. Odpowiedział: Zarząd / ieliś z
Onia przyjechał Kościoła Rzymskiego do mnie; iako in-
czey / nie znam się do ciebie / y do twego Patriarchonstwa.
Coż ia rzekł / iakie staranie czynił o dusie Siostry swey K R O-
L E V V Y Szwedskiej; iako y w Krakowie / y w Wąrsz-
wie / nakoniec y w Brodnicy ściany kacerzkie od mey odpe-
dzał: Co rzekł o Senacie swym / iako go chciał mieć y widzieć
z szerych Katołkow; iako zabiegał przeklętym Plebis-
tom o Konfederacyę: iako Miast swoich Królewskich od
bezecznych Ministrow Kalwinu y Lutra / bronil: A wszystko
to czynił

to czynił z lekka/ według onego wierzyka: Peragit tranquilla potestas, quod violenta nequit. O śliczny y wonny kwiecie Mądrości Chrześcijańska! mądrości K R O L A naszego Z Y G M V N T A III. Christi bonus odor, subditis in vitam. O Świętym Królu Jozyaszu rzeczono: Ipse est directus diuinitus in poenitentiam gentis, & tulit abominaciones impietatis. Od Boga posłany był/ aby narody te sobie poddać pokutowały/ aby znosił nieczystości obrzydliwe/ odstępstwa y Zerectwa. Pobłogosławił Bog pracey jego/ y mało sie tego gnoiu po Polskę y Litwie wara/ względem iako tego wiele było/ gdy na państwo nastąpił.

Ecclsi: 49.

Wtedy kwiat / z którego Korona Z Y G M V N T A III. wzięta jest/ Sprawiedliwość światła jest/ która kiedy jest/ szczęśliwe królestwo czyni, iako iey nie ma/ rozboy własny. Powinien Król kładz/ iako dobrych miłować/ tak złych karać. O paniu Bogu napisano Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocens eris, & cum electo electus eris: & cum peruerso peruerteris. Prou: 21. iuxta 70. Peruerlis peruersas vias immitet Dominus. A zły/ będzie złe zroba; wykracza/ ignieś iako sol na wodzie. Kto złych nie karze / ten dobrych trapi. Pestilente flagellato, mówił Medrzec / stultus sapientior erit. Wnet ten drobiazga głupców zmadrzeje / iako chłusna jednego z nich. Prosi o sprawiedliwość taka Prorok: | Gdy sądy uczynisz twoie na ziemi/ naucza sie sprawiedliwości obywatele światła. W przeto ostro zfiakany jest Achab Król Izraelski / iż Benadadowi Królowi Asyryjskiemu / którego miał w reku / przepuścić: który koniecznie miał być karany na gardle / że siła złego Izraelowi wyrządzał. Razał go Bóg zabić; a Jeg Mac nie tyło go na świebode puścił / ale go wziął do siebie na karę / y bratem go nazywał. Ześ upuścił miżę godnego śmierci z ręki twojej, dusza twoja będzie za duszę jego. Wrożka ta spełniła się przedko / abowiem w bitwie przeciwko temuż Benadadowi / strzała na wiatr puszczona / okrutnie Achabą zranila / y w kilka godzin zamordowała.

2.

Kwiat spr
wiedliwo-
ści.

Psal: 17.

Prou: 19.

Prou: 21.

Iza: 26.

3. Reg: 20.

3. Reg: 21.

E

Z o owych

A o owych pánách co rzeczemy / ktorzy wierutne zło-
 czynce ná śmierć osadzone / dla wpominkow wypuszczają / kto-
 rym biada Prorok : [Biada wam / ktorzy usprawiedliwia-
 cie niezbójnego dla wpominkow.] A na innym mteyscu : [Já-
 ko sie stało nierządnicą miasto wierne / pełne sádu / sprawies-
 dliwość mieřkála w nim przedtym / á teraz mezbóyey.] Bo
 iako nierządnicą wziąwszy pieniadze / ciało swoie przedaie :
 tak sędziowie niesprawiedliwi y kłószetá / wiecéy wzięteł mi-
 łna niż słusność. Miel ci sprawiedliwość iako Królewny
 pilnować / áby w dziedziernie zostawała matykany : a ci
 przedawcykowic tak sobie z nią poczynają / iako Rufian z
 lotrynią iaką ; ná co sie Prorok óskarża. Wiako mało między
 Pany teraz takich / ktorzyby z Samuelem chelpic sie mogli.
 [Mówiecie ómnie przed Panem / y przed Pomazancem jego /
 iesłm wziął komu wólu / abo ósła / iesłm kogo spotwarzył /
 zaraz tym pogárdze / y wrócę wam.] Chaldeyżek czyta : Et
 inclinavi ab eo oculos meos in iudicio. Chcę mówic sprá-
 wiedliwy Sędzia : Nie brałem od nikogo pieniedzy / ani wpó-
 minkow żadnych. nigdym ógu nie zmrúzał / abo na stronę ó-
 bracał ; álem prosto sádził według prawa : nie może mi żaden
 by najgorřszy obmowca zadać tego / abym kiedy przedawał
 sprawiedliwość łócienn / funtem / liezmanem.

Spytaia mnie ówi / ktorzy prze wodnia z lotry trzymają ;
 á czemuż to nie każesz przepuszczać złoczyńcom ? Niechay zá-
 me odpowie Prorok : / *lutyjemy się ná niezbójnym , á nie nau-
 czy się sprawiedliwości* Bo to prawda co Salomon napisał :
 Peruerit difficile corriguntur. Przewrotnego naprawić
 trudno : náłogi abowiem zwyczajem skamieniały / y obroćci-
 ły sie w naturę drugą : wiec iako natury przelonné trudno /
 ognia nie odugryć áby nie palił / wody áby nie mogzyla : tak
 kto przez długi czas wpiawi sie w zbrodnię / tak mocno nie-
 enochlwa ich cere trzyma / iż ani saletrá na ómycie ich nie po-
 może / ani boryth ziele sálbierskie. A kóž kiedy wymyie óze-
 mdło z Murzyną / z którym sie on rodzi : y możeš Murzyn
 odmienić

Ka: 3.

Ka: 1.

 Ná korrup-
 cyę Se-
 dziow.

2. Reg: 12.

Ka: 16.

 Becl: 1.
 Ná folgi
 leirów.

Jarem: 2.

odmienić skóre ná sobie/ abo lámpárt pštroćiny swoje? á wy
czy możecie dobrze czynić/ náuczywszy sie złych robot?] Jako
tedy mądry Doktorowie członki te od ciała odcináia / które
tak nakázone sá / iž y drugie požarem chorobnym zarazáia y
súšá : tak mądry Rádcy Rzeczypospolitey/ zložliwe lu-
dzie / których morowym pismo s. zowie / tak odcinac máia/
žeby zdrowych członków nie zarazali. Breuem languorem
prae cedit medicus, mowi Medrzec/ to jest / poži iešcie cho-
tobá świežia/ poži ná pierwociu/ y nie tak dalece sie zamoglá/
aby wšrećto ciało zaraziła. Jest druga przyczyna : ponieważ
osobnemu człowiekowi nie dopušcia sie macie włášney krzy-
wody / musím biec do włádzej publiczney / która imieniem
wszystkich miecz noši/ y pomšcie braci má: zaczym Rzeczpospo-
lita wcale zostanie / y ubogim krzywdá sie nágrodzi. Dla tes-
go Salomon Banaiašowi rozkázoval / aby Joaba dawno
gárlo zaslužonego zabił. Zabił go y pogrzeb / y odwalšł
krw niewinna / która wylana iest od Joaba/ ode mnie/ y od
domu Oycá moiego.] Wola krwi niewinna ná pomšcie do-
mába : ináczey tey krwi nie zatuliš/ až karaniem mežoboyce.

Dwoiaka iest spráwiedliwosc/ która Ról kazdy wyty-
czynić : iedne widrwaniny ná wojnách / które osadziwszy mie-
przyaciela zá godnego smierci / (lubo to domowyy iaki bez-
dzie / iako iest buntownik / abo rokopánin : lubo postronny/
iako iest poganin/ Heretyk) podnosi/ y mieczem żołnierzo-
w swoich karze złoć ludži swowolnych. Druga spráwiedli-
wosc iest domowa ná Sadach / ná Seymach/ ić. oboiá ná
głoczyńce : Ca roznica/ iž woyska nieprzyacielskie wojnámi
znosić musi ; domowe zaś excessy Instygátorem. Oboi-
te spráwiedliwosc czynil Náasnieššy K R O L náš L Y.
G M V N I III. pilnowal domá sadaw / dnia tego nie bylo/
aby relacy nie sádził ; Seymu żadnego / žeby kryminalom
przepušcił.

A czynil to bázro dobrze / bo wiedział / iž dla tego Kro-
lem od Boga koronowanym byl / aby spráwiedliwosci

Item : 13.

Pestilan-
tes.
Ecc : 10.

3. Reg : 26

Spráwie-
dliwosc
dwoiaka.

Cap: 1.

Iob 29.

Lips: in
Monitis.

światey pilnowal; rozumial iż do niego Medrec mówi:
*Mistrze sprawiedliwość, którzy są i cie ziemie. Rzeczysz: może
 to kto inny odprawić/ Pańskie zabawy y wzgasy podolać tes
 mu nie mogą? Nie może tak dobrze iako Krol sam. Vbogi
 Siłachci ma sprawę z Woiemoda wielkim/ Mieszczanin z
 Starosta: y będzie zto serca w tych mnieyszych sedziach/ aby
 wyparli tak okrutnego tyrana od czasy/ na ktora sie zamost:
 Job a. Krolew będąc/ w proch kruszył żarną niesprawiedli-
 wych i sam o sobie świadczy: Conterebam molas iniqui, &
 de dentibus illius aufereram prædam. Kedy v ubożego
 Deputatą tak mocne zeby/ aby łamie nie tryzłum: kedy tak
 mocne rece/ aby z paszeczki odrzychłopskich pánów wydarł
 obłow Mieszczaniną ubożego? Żelaznego tu berła potrze-
 ba/ ktoreby kruszyło te nadete garnce. Od początku świata
 Krolowie sami brali co przed sie/ aby ubogich strona trzyma-
 li. Karola Wielkiego pierwszego Cesarza na Zachodzie słoń-
 cą wyrok jest: Hoc Missi nostri norum faciant Comitibus
 & populo, quod nos in omni Hebdomada vnum diem
 ad causas audiendas sedere volumus: populo autem di-
 catur, vt caueat de alijs causis ad nos reclamare, nisi de
 quibus aut Missi nostri, aut Comites, eis iustitiam facere
 noluerint. Z ktorych słow znać/ iż lubo po Miastach y
 wsiach Francuskich było wiele Żrabiow/ y Grophow/ y
 Woytow/ ktorzy sądy odprawowali: posyłał on iednak Rom-
 misarzy swoje drugdy/ aby trzymdy nikomu nie było. Nako-
 nec sam sądy raz w tydzień chciał miować/ aby Sedziow
 Dekretą z Relacy trutynował/ y kassował złe/ approbowal
 dobre.*

Philip Krol
Macedon-
ski.

Pogąnsy Krolowie stana na dzień sądny przeciwko tym
 piekzonym Krolom/ y potępi ich: abowiem ścierostkie do-
 brą na drapież okrutnym Tyrannom podaia/ gdy spraw ich
 nie sądzi sami osoba swoia. Stanie Philip Krol Macedon-
 ski/ ktory (iako zwyczaj pospolity na ten czas był) sam czes-
 to sędził. Jednego dnia na drodze kwapiącego się niewiasta
 iakąś

śakaś prosi o sprawiedliwość; Krol rzecze: Trudno mi teraz. A ona śmiało: Wiec nie kroluy; wpominaiąc / lubo wymaz-
wiając Panu wżad tego własny / bez ktorego trudno sie miał
y zwać krolom. Stał / y zaraz oney niewiaści wysłuchał/
y ieszcze spytał: Masze tego wiecey?

Wtedy Macedoncy był Demetrius Poliocertes, kto-
ry zuchwale supplikacye odprawował. Wabrał raz memo-
ryalow łaskawą twarzą w drodze / iakoby ie miał czytać y sa-
dzieć: y przyjdzie z nimi na most rzeki Axias, y wstyskie z
kranu śaty do wody wrzucił. Ale przypłacił tego / abowiem
Macedoncykowię / ktorzy Philippa swego takim lubo nie
w dzień / lubo nie słyseli / zaraz nim pokineli / y Pirrhusa so-
bie za krola wybrali / a tego ktory zaniechował sprawiedliwo-
ści / zaniechali.

August Cesarz daleko był infy / ktory śady wstawnie Suetoni-
us.
odprawował / a druindy aż ku wieczorowi. Bywał chorym
podczas / y nie mógł dlugo na krzesle siedzieć; wiece na lektyce
iako na maieście sadził / czasem domá na łóżku. Ale y Clau-
dius Cesarz śadow pilen bywał: nie przepuszczał dniom wro-
czystym świetym / według zabobonow swoich.

Stana tedy ci Poganscy Panowie na dzień śadny / y
Krole Chrześcianśkie potępią / ktorzy iako delicat marty-
res, testnia z poddanymi wkrzymdzonymi / a niewiedza tego /
iz iako oko Pánśkie konia tuczy / tak vcho poddanego. Świada-
kiem tego Job ś. Vcho mowi / sluchaiace błogosłamiło mię, y oko Job 29.
widzące swiadeclwo mi dawáło. A to jem ofnohodził vbogiego krzy-
żacego, y sierotę ktora pomocy nie miał. [Błogosławienstwo
tego ktory miał zginąć na mie przychodziło / y cieśylem serce
wdowy. Odziałem sic sprawiedliwością / iako śata odziały /
y korona śadem moim.] W takiey koronie / y w takiey śacie /
wśedł K R O L m o y Z Y G M V N T III. do nieba; Zarzły-
dzi y ten nie lednego z Pánow Chrześcianśkich / ktorzy na para-
lamenty y confilia sie swore spuścili / a sami mecha o żadney
rzeczy nie wiedzieć.

Pamięć Najświeższego

Ille regant cunctos, illis sint omnia curae,
Et iuuat in tota me nihil esse domo.

Jest druga sprawiedliwość z nieprzyjaciela Koronnego /
z swego / z postronnego / na wojnach królewskich; dawszy po-
tę obcy / o których niżej się powie. Przyjdzie Panu kar-
kupy swawolne / iakie były niedawno Konfederatów / lubo
Kołosiąnow; iako ich nie potarzesz / potwra na kiel / y iako
flapy szalone / y siebie y ciebie Królu winiwech obroca. Co
czynił K R O L nasi L Y G M V N T III. z rymy: Mógł tak
potarzać / iako Morysi karał balwochwalce: mógł od bramy
Exod: 32. do bramy kazać z dobytą bronią Lewitom swoim skoczyć / y
kto się trącił zabić; mógł był y adherentów wiecey w obozie
zmacać / y wszystkim pod miecz iść rozkazać: Nie wzynił tego /
skarawszy ledwie serca część / ostatki gardłem darował.
Mógł był authorów buntu szukać / a że się kryli / tak sobie z
nimi poezac / iako dźwielec Woiewodztw począł / gdy następ-
ną Woiewodztwo Beniamin wzynili: ofiarowali pomoc
świądzczy Panowie / Potame nawet sami siable swe Panu na
pomście obiecowali / zgryzali zęboma wsiący Królowie Chrze-
ścianscy / a między nimi nabarżcy Henryk IV. Król Francis-
ski: otoli Pan poddane swoje potromowały / wiachał z oboru
Guzowskiego do Krakowa / Izami się zalewiał / gdy poboi-
stwo miał / na którym trochę głowienia padło: wzięnie kto-
re miał puszcil / inne do honorów / dzierżaw / a co wiekła / do
Amnistia. łaskawey taki przypuszcil: Amnistia / to jest / niepamięć y sobie
żądał / y wszystkim / aby y imie Kołosią zginęło / na tym był.
3. Reg: 1. Wiele Dawid umierał / prosił Salomona syna / aby Semey
y Joabá nieprzyjaciół tego nie puszczał do trumny / smutny
własny ichże krwawie nie zafarbowawszy. nie takowego w Pa-
niu tym zmarłym nie znajdumiemy. Jeszcze był żywym kilka dwad-
ziesiąt lat potym / pokręcił wszystkim / nie Amnistia (Cyceron-
we to wymysły) ale miłością Chrześciańską / y bliźniego: raz
odpuszcawszy / zároveň odpuszcil / odepchnawszy od serca one
przeklętą sentencję / która się w Polhje samey urodziła
Qui par

Qui parcit inimico, mortem sibi generat. Wásze to Kó-
lory/ktorymi pokrywacie w sobie iedze piekielne; ale iako fru-
rye w wezowych wienkach chodza / y w piekle goreja: tak y Matth: 23.
wy będziecie / iesli zserca nie odpusćcie krzywd brátu każdy
swemu. Wchodze K R O L y Wielki Z Y G M V N C I E
Trzeci/ odziany w spráwiedliwość / y wkoronowany dyádes-
masádu / ponieważes y siebie samego / cóś był powinien po-
gromionemu bliźniemu / y co drudzy bliźnim swóim wkrzy-
wdzonym/ dobrze osadził.

Trzeci kwiát w Koronie Krolewskiej má sie znáydó: Kwiát po-
wác/ktory powściągliwoscia zowiemy: ktory iako zwietché wściągli-
ie / zginac przydzie Krolowi / ale y Koronie sie dostanie. woien.
Sukać przykladów nie trzeba / same historye ida w oczy:
Salomon Krol Izraelski ledwie do roku piecdzieśiatego
pierwszego dopadł / umarł / ieszcze młodym był / a mi gopr-
sino s. starcem zowie. 3. Reg: 11. Cumq. esset senex, depra-
uatum est cor eius per mulieres. Tak stórey starości przy-
czyny inney nie znáydnie / iedno niepowsciągliwe używanie
Wenus; żon y nalożnie miał tak wiele / a iakoż to sie było nie
zstarzec? Deut: 32. napisano: lúkre dni młodości twojej, tak y
starość twojá. Kto żyje z młodych lat powściągliwie / długo
żyje/ y do zieloney y szczęśliwey starości przychodzi: ale kto sie
tyimi roskosiami niezmiernie bawi / przybieie przed czasem / y
wielkie sie w choroby bezleży. Niektorzy rozumieja / iż
Astarthe bogini Sydonśka toż jest co y Venus; tak bogini Astarte.
przełożona była rodzeniu y śmierci ludzkiej / y zwano ja Li-
betyna. Nie od rzeczy tedy będzie mówić komu/ iż Salomon
chwałił za Boga Wenere (Colebat Salomon Astarthem 3. Reg. 11.
Deam sidoniorum) y przeto pódło zgrzybiał. A bázno ma-
drze omi póganie/ y począté głowieka y koniec pod opiekę tej
boginiey kładł: abowiem rozumieł / iż iako od niey mája w-
rodzenie/ tak y śmierć; a przed nią starość wstawia / ko-
ta przyśędzy / káže drugimi wstawiać. Possibile est iue-
nem cito mori, senem impossibile est diu vivere: mówią
lá y Hieronyma s. jedná wdowa bogoboyna. Słuzo.

Job 10.

Psalm: 101.

Nah: 2.

Jerem: 31.

Genes: 49.

Exod: 4.

Prou: 31.

Służą tu one słowa Job'a. Kości jego napełnione będą
 myśłkami młodości jego, y z nim w prochu zagna. abowiem swas
 wolnikow kości y ciała / ktore nie dawno zdrowe były / pełne /
 y duze, skoro ognia Wenusowego dopadną / poschną, moze
 każdy z nich mówić wiersz on Dawidowy: Ossa mea sicut
 cremum aruerunt: kości moje iako /uś drzewny /uśchły. Suchot
 tych nabawiła paną młodego rozpustą w młodości / w któ-
 re sie wdawał bez miary. Hebrayski tekst / miasło vitius adole-
 scentia, czyta occultis, ktore słowo poruścił wu służy: bo nie
 mąś żadney paice tak niewstydlivey / ani tak zapamiętałego
 miłosnka / ktoryby sie nie krył z takim swawolnictwem.
 Wiec takie grzechy z swawolnikami sypiają w prochu: abo
 wiem ida za nimi grzechy / y paraciki grzechow aż do trumny /
 y do grobu / nietylo dla zwyczaj / ktorego odwyknąć trudno /
 ale y dla chorob zawziętych / ktorych znać zbyc niepodobna.
 Tym służy co niegdy rzekł Nahum: Cor tabescens, & disso-
 lutio geniculorum, & defectio in cunctis renibus, & fa-
 cies omnium illorum sicut nigredo ollae. Serce zwiędło /
 na nogach ani postąpisz / kamien biodra lamie / a twarz v ta-
 kiego iako garniec czarny. A co czytamy v Jeremiasza: [Sila
 ich pożarta / sstał sie iako niewieściśka. Na nich kąpię złorzec-
 zstwa:] Wylanym jest iako woda / bodajś
 nie wrost.] A czemuż to: abowiem wstał na łozie Wyca
 twego / y zmazałś pościel jego. Wiec iako Sephora nie mo-
 gla strużnicy śmierci pogrozoney od Anioła odwrócić / iako
 obrzeżka; porwała Sephora kamien ostrzy / y obrzeżała nim
 syna swego; takby ci swowolnicy wczynie mieli / y przez cnotę
 powściągliwości obrzeżaćby mieli rokoszy wśhelakie / cheali
 zdrowia dobrego zażyć dłużej. Sluchaycie panowie mło-
 dzi Medreć: [Nie wdaway do cudzych honoru twego / y lat
 twoich okrutnemu / by snadź nie nątkali sie postrogni siłami
 twoimi. A coż innego jest / dare annos suos crudeli, iedno
 kwoli bezmierney swewoli / obrok sobie vmknąć z lat mi-
 łych: Okrutny bierze te lata / to jest wśheteczna / ktora nie
 kocha się

Łocha się w miłośniku swoim / ale na tym jest / aby go z pieś
niedzy odarla: iako tych nie stanie / forá z dworá / y w dom
cie nie puści.

Co jeśli kto przyczyni spyta / dla czego zdrowiu niepo- Zgubá jedn
wściągliwość wadzi / ta jest na borem: bo je pogatek wia.
człowieczy z co nalepszy krwi y z najczystszy / która ciału
ożywia / idzie / wyma gęsta spermatis we krwi wielka siła
czyni / y siły quib. A podobno z tej przyczyni przez krew pi- Ofen 4.
sno s. rozpusta cielesna zowie / iako v Ozeasá [Storzeżeniestwo "
y kłamstwo / y meżoboystwo / y złodziejstwo / y cudzołóstwo / "
wezbrały / y krew doznała się krwi.] A w Psalmie 50. "
baw mię ze krwi Boż. v Jana s. Ktoży nie ze krwi, ani z wo- "
leci ci sta. A ponieważ żywot nasz na krwi zawist / lubo to
krew dusza nie jest / czystość tędną w piśmie dusza się zo- Krew a
wie: iako gdy w Lewityku pisał: [Dusza wszelka ciała jest we znaję.
krwi / dla tegożem mówił do synów Izraelskich: Kwie z "
miesi wszelakiego iść nie będziecie / abowiem dusza miesi "
jest we krwi: a kto kolwiek będzie on iadł / zginie.] Deut: 12. 3. "
Strzeż tego / abyś krwi nie iadł / bo krew bydłca jest miasto "
dusze. Genes: 9. Wyawoży / abyście miesi ze krwi nie iedli. "
w Hebráyskim iasuey o tym mowa idzie: Excepto, quod "
carné in anima tua, in sanguine suo, non comedetis. Ehee "
mówić: Wyawoży se krwi iść nie b. dziecie / w której siedzi "
dusza. Zład porozumiec możemy / iż częste poruśstwa / wiele "
zdrowia y lat wymuia: a je ci którzy się od siły wolej pos- "
wacizają / dłuży żywot zia / chorob abo mało / abo nie / "
których lastem v swawolnikow. A záprawde prawdziwe "
jest ono zálecenie / w którym Joachim Biskup narwoży / y "
wszystek orszak Kapłanski / winiuiac meiny Judrcie zwoy- "
ciestwa / czystość iey nawiecy chwali: [Tys chwala Jeros- "
zoluska / tys radość Izraelska / tys ozdoba ludu naszego / zęś "
sobie pęzela mejnie / y wzmierzono jest serce twoie / dla tego "
jęś czystość zamilowała / a po mezu twoim o innym niewieś.] "
W których słowach notować mamy / iż mestwo s. męzcy mes "
D ludich 16.
wiesły

wiały czystości jest przypisane / iako w długosć żywota / do o-
tym koniec historyi opiewa. [Nieślala też y w domu me-
z swego sto lat y pieć / umarla potym y potrzebiona. ic.]

Dobrego zdrowia / którego zażywał długo Pan nasz
Nalásnięsky Z Y G M V N T III. ia między innymi przy-
czynami te klade / iż był powściągliwym / y kochał się w cys-
tosci światey: hanby też nie chciał wnosić w Dom swoy
Krolewski / aby podobnym mógł byd w sławie onym świe-
tym Krolom y Pánom Chrześciańskim / których czystość
chwałebna do nieba z nieśmiertelną ich sławą wnosiła. Zmio-
wał prawie gdy wspominał na Bolesława Śmiałego / Kro-
la Polskiego / który lata swoje / ale y Koronę z Berlén / też
okrutniey przedał / iako się wyzszy wspomniato / za marną y
trochę rostkę / y omoczył miecz swoy Krolewski we krwi
Biskupa Krakowskiego / S T A N I S L A W A ŚWIĘTEGO. Wó-
dę co krew robi / mówił / Polacy moi / nie żorcia icy wodę:
Austnie / woda zimna / krew gorąca; ale gdyby ja nazwał
miecze / zwłaszcza gdy na Krolewie niektóre weyrza / Bo-
lesława / y Kazimierza / nie pobił: a z których jeden Bi-
skupa / a drugi Kapellana B. Marcina Barygę / Mian-
sionarza Krakowskiego / dla podobnegoż Monitorium z
strony wsietcegenstwa zamordował. Boże uchoway / aby
ia Korony moie takim: śmiadliwym: potrzywami miał /
zmieram prawie / gdy sobie niektóre rzecy wspomnie prze-
mno / boday nigdy do serca mego nie zaglądały / ani zagościły.

Zagościł się był grzech ten do Dawida Krola / y przy-
nosił do niego owca cudza / która on zabił / a z nią y gospoda-
rzą iey: y myślał sobie ymłowany od Boga Krol / śniłany y
wyśniłany według serca iego / y czemuż to tak ciężko wpadł w
cudzołóstwo y mejobyństwo: A to dla tego / iż na ten czas
gdy Joab Hetman iego woynał z Amonitami / y Babi-
miastą ich dobywał / w domu siedząc proznował / zwłaszcza
na ten czas / gdy się dał zwiścić gładtoscia Bersabeev. Nie
proznował tedy nigdy / slychał co Nadrzec mówił: [Wiele
złoci

Bolesław
Śmiały.

Krew nie
woda.

złości proznowanie nauczyło / w które kto się wda / nabierze
 wiele zbrodni na się / ale niepowściągliwości najwyższej.
 Nie chciał tedy proznować nigdy; a że w Polskę niemal co
 rok to wojny / nie wiele ich było przez lat 47. które był / na
 którychby sam osoba swa nie był / w Inflanciech / w Mo-
 skwie / na Podolu / w Prusiech nałomiec / lubo w starszy / y
 mógł zostawać iako Dawid niegdy / aby nie zgasił świece Izra-
 elskiej. A że słyszał Ezechiela / przez co obywatela Pieszczogrodz-
 cę / runeli na takt sprosne zbrodnie; Hæc fuit iniquitas So-
 domæ, &c. orium ipsius, & filiarum eius: Tã była nieprã-
 wość Sodomy. ić. proznowanie iey / y córki iey / to iest w
 łolo leżących wsi (które z Hebrajską cerkami zowią) listy
 przypowiedne panietom w dom posyłał / Dworzanom swo-
 im poczęty stawić kazał / Pospolicie ruszenie czynił / a sam
 w przód pod choragiew / wpominał w każdym przykładem
 swym / aby na cne Polaki przodki swe pomineli / a zapomnias
 wsiy delicyi wczasowych / zbroicy y prace wojenney wyzna-
 li. Wiece owi kompanikowie starszy / wcratniczkowie mówią
 (których pohamować żadne prawa nie mogą / ani umieia)
 na moloce wolali / [Podźmyż iedno y zająmy dobr / które
 są / y zająmy kreatury / iako co w młodości pradko. Wmieni
 drogim y perfumami się zatkamy / niechay się nam nie wmys-
 ka kwiat czasu. Włożmy na głowy wieniec rozjane po ki nie
 zbiedna: żadney łaki nie opuścaymy / któreby nie przesiła
 swawola naša: każdy z nas niech zającie zbytkow našych /
 znałi wsiędzie zostawaymy wesele našego / abowiem tã iest
 część naša / y los ten.] A Pan nasz z drugiey strony przez Con-
 stytucyę Seymowe y listy przypowiedne / y Wici wojenne
 wołał: Wsiadaycie na konie / a pod choragiew co przedzy
 przychodźcie wszyscy meżowie wojenni: Porabaycie plagi naše
 na śable, y motyki wsię na groty. Słaby niechay rzecze: Iestem ja
 meżynym. Sam osoba swa przeciwko Osmanowi Cesarzowi
 woyskom swym kredensował / y nie iednego / który był zale-
 żał pola / z niemczasow poruszył / y przez Różnoddzieie swoje
 mówił

Ecclesi: 32.

2. Reg: 25.
Pentapoe-
lica.

Sep: 6.

Iod: 2.

- mowił one słowa / które rzekł wielki Hetman Máchabeyski :
 1. Mach : 3. Accingimini & estote filii potentes. [Jako synowie mejow
 58. wielkich / cnych Polaków / bądźcie gotowymi do potrzeby /
 22. abyście dali bitwę pogánstwu temu / które się zebrało przez
 23. cięło nam / aby nas wygubił / y religia nasza : y czy nie les
 24. piey abychmy na wojnie pomarli / a niż parzali na ślody nas
 25. rodu naszego / y na obelgę bracięw naszych : Ale jako będzie was
 26. la w niebie / tak się niechay nam iśkanie.]

Znalazł zabawę panom młodym wzięcia / y odwiódł
 ich od swęywoh do Marsowych bołow / od wczasow do nies
 wczasow pożytecznych / przez Najśnieyszego Syna swęgo
 WLADYSLAWA ZYGMUNIA wprzód / a po
 tym przez Jasne Wielmożnego Woiewodę Wileńskiego /
 Hetmaná na ten czas Koronnego ; Jana Karola Chodkie
 wicza / Obozy pod Chocimem rozłożył : wyczał w oczy
 okrutnemu Tyránnowi / y kośćcami w gárdle stanął / która
 mu potym na przez róz / gdy o nowę wojnę známi pomy
 ślał / w powroz z gárdła wyrosta.

- Bezrena Roskoř / głupie młodyce zámodziła do siebie
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 21

Wanier/ Konfederat to Turecki: do Gdańská daleko / Ryga
wbiegł fortelem Gustaw: browarów na piwo nie maś / ani
ieźmiemá dadzą wam Tatárowie wozic. Czy nie widżicie
śliczney wody w Dniestrze/ y tych zdrojow z gurt Chocimskich
płynacych/ na ktore wiecey niż ná wino/ y gorzalki wasze/ po-
ganin wazy? Winá prágńiecie / á Nilus rzekę macie / mo-
wił niegdý Cesarz ieden do żołnierzow swoich. Dniestr ma-
cie rzekę śliczną/ o co się frasujecie? A nie hánbáz to wasza?
Poganin ktory według práwa swego Máchometowegó wo-
da tylo pié/ tym narodom ktore wino piiały roślázié / á wy
chcecie wino pié / y wodtom tym holdowac / y brzydka dan-
dáwac? Czy czekacie tego że nowu iako od Dunaju po zwys-
ciełstwie/ sklenice kurowe/ yfarńskie / między innymi zdobyć-
mu z Chrześcian niedźnych / Turczyn / inter fercula trium-
phalia, most do Carogrodu: tak ponieście te wasze kusle y ma-
ce/ oboz wasz y Wyżyzna wzawşy?

Augustam amiei pauperiem pati,
Robustus acrimilia puer
Condiscat & Turcas feroces,
Vexet equos metuendus hasta.

Abó to kárczmá kusiámi lby tuc/ y sklenicámi zawote stracáć
Nie wiele tak sprawicie / ia w lárme bié / á wy wśiadarcie;
zawioda was za Dniestr / nie dumawcieś o domu: rehoway
Boże o wiecieżé iako takrók / abó iakiey rozsypce; możnie iako
wielecy Polscy Kawálerowie następuyć / wczáśy y rekreácyé
wasze do domu zachowawşy.

1610.

Ten był głos Chrześcianskiej Bellony / ktory porwałá
iako Zásła mialie od Narasimexskiego K R O L A Paná ná-
szego/ y roznosiła po obozach/ tak tych / ktore Osmaná okru-
żnego tyrana czekały za rzeká/ iako tych/ ktore się dorzekli ścia-
galy. Sprawilże co? sprawil / y wiele. przez cale piéć Lás-
dział / ktore Osman wśyskie strawil w obozach przeciwno-
nam/ y iednego puánego nie widział żaden. Przy bieśiadach
wyżyliscie wience kłásć rojané na głow y wasze / á ia ie fras-
awşy

światy z biesiad / poloje ie mile na syfiaki wasze / y one teraz
numi wkoronuje: a wprzod Pana waszego glowę / Wiecem
tym Powściągliwości y Wstrzymieszliwości ozdobiwszy /
które cnoty nie lada kwiatem były Korony tego.

*Kwiata Ma-
ryi.*

Czwarty kwiat / z którego wita jest Korona / ktora
kwitnęła na głowie Najświeższego Z Y G M V N T A III.
Pana naszego / jest Wstęstwo wielkie / kwiat ten wielmi won-
ny jest / iako sie na tym pokaze / zaraz umilknie ziemia / a nad-
stawia zmysłow / ktore sie na tej wonności znają / iako sa wa-

Sámson.

sy. Czy nie wonny kwiat wderzył był z niestwa Samsona
wzego na wszytek świat / gdy lwy iako kozielki takoma co-
ściarpywał / gdy porozry / ktorými białki tego skrepowane by-
ły tak rozrywał / iako drwá zmykły gorzeć na wonność ognia. gdy

Ładzie: 14.

ściskał ośla tysiąc rycerstwa pomordował; nakoniec / gdy
w rekach w nieprzyjaciół swoich bedac / kolumny dwie wiel-
kie / na ktorých się wspierał pałac wszytek / tak zachwiał / że się
obalily / y wiecey zabił wmeraiący (bo y sam iako Kawaler
mający ona ruina przywalonym jest) niż ich żywym bedac po-

Ładzie: 16.

zabwał. Komu nie miło slyścić o Dawidzie / ktory tak osobie

Dawid.

1. Reg: 17.

możi w Złistorey Krolewskiej; Paśł (sluga twój) trzode oycá
sweego, y przychodził lew, ábo niedźwiedź, y bral birańa z poirzodka
trzody, á tam tych beśhy gonit, y zabwał, y wydzieratem z pąsca, ki-
ich, á one powstały przeciwko mnie, á tam ich z á garło chwytał, y
dawił, y zabijał: y lwá, y niedźwiedziá zabitem ia sluga twój. Słu-
cha moży takiey Krol Saul / slucha Krolewie Jonatás / słu-
cha woysko wszytko / y zgodnymi głosy kaže mu pojedynek czy-
nić z Olbrzymem / Goliatem. Coż kiedy Goliata zabił / y gło-
we tego przyniosł: gdy tak wiele glow Philistrńskich przed
nogi Krolewskie rzucal: co rozumiecie / iako śliczna wonia
napelnil świat wszytek: iako niecylo cory Syonskie / ale
wszytkiey Palestyny obrocił do oney pieśni; Zabił Saul tysięcy,
á Dawid dzie sięć tysięcy.

Wszytkie woyny / ktore lubo sam / lubo przez Zetmány
swoje odprowadzał / K & o L Pan nasz zmarły / sławy wonney
były, ale

były: ale między innemi oná / która w Wołoszech wiodł z
Osmanem Cesarzem Turckim / nawonniesza. Lew to był
ná Koronę naszą: Wylazł z pięć /ar / swoich y legowiská, y zbojá
Narodem podniósł się: onó nylazł z miejscá swego, aby posłóżył zie-
mię twoję puszczyń: miáślá twoje splodrowane będą, y iednego w
nich obywatela nie zostanie. Wredźwiedź to był okrutny / który
wypadłszy z gór Tatarskich / iako z bieściady nieiaty / nie 42.
pácholat iálich / ale tak wiele Królestw pożarł / y pochłonał.
Gdy wstyseli postronni Narodowie / że się ruszył z Konstanty-
nopolá ofobawá Osmana / y ina wola dnia czterdziestego
poić kómię swę w rzecę Polskiey / wodá Dniestrowá: nie wie-
szeli Królowie tego świata / aby się kto miał ruszyć z Polski /
aby kto miał bydz tak śmiały / aby czoło wystawił przeciwko
niemu: Już nam byli oplakali Wenetowie / inż Francuzo-
wie nad nami chreny y lamentácy śpięwali: Jednym rázem
wstysia / aż K R O L Polski Z Y G M U N T III. stanął przez
Syna swego męzkiego W L A D Y S L A W A, y zastąpił
mu drogę do Polski / y mowil iako do morzá ludu onego nie-
przejrzanego: *Tu stań, tu o te ścianę moję tam nádeje náste-
py y námalności twoje.* Stáwał Osman iako Herres nieiaty /
przeciwko Leonidzie Hetmanowi Lacedemoniskiemu / y miał
J. M. przez Miesiąc zabáwke z garstká ludzi; y przedko po-
rozumiał / że co wojná była z Narodem Bogu-milým / á co
dla świętey Rátholickiey Wiáry: którey że nie widział w
Grecyey / w Alkárze / w Babiloncy / w Bulgárycy / w We-
grzech; co za dziw iesli ie brał iako opuśczone od Boga; o
każdem z pomienionych Państw mogłá mówić: *Recessit ab
eis omne praesidium; fiant eorum iudices / ani blokauzow /
okolo nich nie rzuceno / iako po stole Turczyn posiedl do nich /
iako do Apostatarow / y do renegatarow (bo ia za takie mam
przekleste Schizmatyki / y Heretyki) y brał wshystkich którzy
chciał / y z gniazdanni.*

Iob 38.

Num: 24.

Badż pochwalony Chryście I e z v, któryś sercem wiel-
kim iako kwiatem nawonnieszym / nápełnił Koronę naszą.
Schorza

Pamięć Najśniefego

Cant: 1.

Genes: 17.

Schorzwała była bardzo / y od strachu wielkiego mdlejąc mo-
 wila: *Wesprzcie mię kwiaty, y iabłkami wonnymi, aboniem od*
miłości m. leig. *Nas o Najśniefysa Korono Kwiaty na gło-*
wie twoiey / świecie / rtochane cnoty Pana twego / patrzy na
nie iako na ofiara Bog z nieba / y odoratur odorem suavi-
tatis : tymiż kwiaty wesprzy mdłości twoiey / y pocieszy cię
przedla / y pobłogosławi : Ono wonność syn i maiego, iako won-
ność roley pełney, ktorey Bog błogosławił. *Obiegłaś Korono*
błogosławieństwo przed Ezau bratem twoim / mając przy
sobie rtochanego Jakub / ktory z Anyolem na zaraniu za par-
sy chodził / tak długo nie puszczał go od siebie / aż ci pobłogo-
ślawił : y przeto wszyscy Ugarenowie / y Edomitowie / ktory
w miezu żyli / wszyscy mówie Poganie / ktory się nad Dnie-
stem stawili / pokoiu od Korony prosili / iako słudzy. Jąwo-
niał ten śliczny kwiat po wszystkich Europie / y co nas zało-
wały narody Chrześcianskie / to zaś cieśliły się bardzo z szes-
ćcia naszego / co pokazały przez Oycá ó. GRZEGORZA XV.
listem swoim / ktorym nami winiście mestrów tego / y zwycię-
stwa / y między innymi tytułami zowie Polaki Liberatores
Orbis terrarum, Oswobodzicielami świata Chrześcianskie-
go. Pokazał też Najśniefys FERDYNAND Cesarz /
y Dom wszystkich RAKUSKI. w ktorym gościem był Najśnief-
ys WŁADYSLAW ZYGMUNT KROLEWIC
Polski / Obrany CAR Moskiewski / iako y Wojsko His-
spanskie w Niderlandziech pod Breda / ktore na ten czas
pod regimentem Wielkiego Meja / sławy nieśmiertelney
godnego Spinole było. Taj wonność wypadła y do Obo-
zow Holänderskich / y te polci WŁADYSLAW KRO-
LEWIC Polski w oczách ich był / nie śmiały się ani ruszyć /
ani działa iednego wypalić przeciwko Katholikom : takie
miał pośanowanie y Heretykow ten / na ktorego oglądały
się niedawno Obozy Tureckie pod Chocimem.

Wojna z

Rokosany.

Coż ta rzecz o wojnach onych / ktore KROL J. III.
 Pan nasz sam osoba swa / nie bez iednak Hetmanow wielkich
 swoich

Swolch / w domu / w Oyczyźnie / w pul Korony / czynił z
 Absalonami swemi (odpuścić Panowie Kołosanie / iestli
 ście ktorzy pozostali / y z Synami Koronnymi ?) Co Kołos
 ścin / to Syn Koronny / to Absalon / to Semei / to Sebá. 26.
 Padł był wielki strach ná Korone / wieśka część Szlachty
 śląc całym y przeymym sercem za Absalonem / zwłascza he
 retycy / y swowolnicy / wieść za wieścią nie mśha jedno oná :
 Całym sercem mśytka Koroná Izráelska (abo Polśka) idzie, bieży za
 Absalonem. Nieustrąszone serce K R O L A Pána nášego ná
 ten czas było / ani śie wezdrgnęło ná wieści takie / ani przele
 śło. Mówił pewnie co czytamy w Salomoná : Fili j matris
 meae pugnant contra me. Co w tym iest dla Boga ? por
 wali śie przeciwko mnie Synowie Korony moiey / Macki
 moiey. Com winien ? ktoż śkarży ná mnie / mnie widać / tego
 krosić / ani ślychać / ani widać. Dawid ś. Krol wielki / gdy
 naní takie Kołosne krotosile padły / serca nie tracił / ale mo
 wił : iestli znaydę łaskę w oczách Pańskich , odprowadzi mię , y pokaże
 mi Arkę przymierza , y przybytek swoy. Co iestli rzecze : Nie podobasz
 śie mi , gotonym iestem , niechże uczyni co dobrego raczy zemna.
 K R O L Pan náśi toż mówił : Znaydeli łaskę w Pána Boga
 mego / nie zgubie Korony : a iestli siemu nie podobam ; Nie
 chay czyni co raczy z sluga swoim. Wielkim tedy sercem iás
 chałui pod Pokrzywnice / tedy Kołosanie rokowali / y ro
 śliozyl Obozy swe pod Wiślica / y przez Marszałka Kola Ry
 cerskiego swego / wieczney pamięci godnego / Pána Adama
 Hieronimá Sieniáwskiego / Podcząskiego Koronnego / pytał
 Kołosánów / ná co takie kupy zebrano ? czemu takie mowy
 ostre przeciwko Pomazáncowi Pańskiemu ? iestli wraza iaka
 dolega kogo , y nie byłoż Seymowych góworów domá ? w
 Izbie náwet Poselskiej áwiebodnych głosów ? Już to ostá
 enia / gdy do Zaporozja do Kozáków zebrać rady pošlemy /
 máiąc Arcybiskupy / Biskupy / y Senatory domá ? iestli os
 stánieysza / gdy do Rygni / do brzydkiego Bisurmanína /
 ktory mówi pospolicie do Chrzęścianśkich Pánów : Tworá
 Pápież

1. Reg. 11.

Gen. 11.

2. Reg. 11.

Adam Hieronim Sieniawski, Podcząsky Koronny.

2. Cor. 6.

Pąplez / moia takżeż twoia loter / moia Luter / o wiare nie
 dbaief.] Wisc one stare Chrzesciany gromiono kiedyś / ze
 sadu swe miewali v jedziow poganstkich / iakoby nie mieli sa-
 dziow doma pobożnych? A mytal glupimi bedziem / miasac
 madych Senatorow y Koziecow grono przezacne / os-
 boyga Stanu / Duchownego y Swietckiego / rozsadek tych
 gomonow naszych chcemy puscić na sieble Kozackie / y ko-
 byly / na kopie Vsarskie / y koncerze? czyście wy potomko-
 wie onego Acheisy / ktory mowil: Dextra mihi Deus est,
 & celum quod missile libro, Keta v mnie Bogiem jest / y
 drzewko w toku? Ale nie uspokoi sie wolność nasza az trwaga?
 A to kiedracie wyczytali? podobno w tabulkach Karyliny
 Rzymstkiego / abo Cethega / y Lentulusa / ktorych na garle
 Cyzero skaral / iako buntowniki: Nie takie mowcy maia bydz.
 miedzy Chrzesciany: nie tak dochodzić maia wolności swo-
 ich: nie tak Krolow swoich karac / gdy w czym wykroza.

Virgilius.

Sallust.

Virellius
Caesar.

2. Reg. 19.

A mnie kiedy zanosisz pamieci? hamuy sie prosie / nie
 wspominaay Kamaryny / nie zachodziy ta kiedy tey rufy. iuz
 pogineli oni Rzymscy tyránowie / Syllowie / Antoniusowie /
 Grachusowie / y inni mesyci trwie ludzkiey / z ktorych jeden
 padly na poboiowisko domowey wojny / ze trup smierdzial /
 mowil: Optime olere hostem maxime ciuem. Pachnia
 nie lada iako trup nieprzyiacielski / zwlaszcza naszymiec / same
 siad. ie. Oblal lzami pod Guzowem trupá / ktory byl padl
 przed nogi Krolowstkie / Najświeższy K R O L nasz Polski / bez
 tryumphu wiezdzal po tey potrzebie do Krakowa / ambe-
 bnow me slychac bylo zadnych / iako po iakich Absalonach:
 Verba est victoria in laetum die illa omni populo, Oda-
 mienilo sie zwyciestwo w placz na on dzien wshytim / przeto-
 iz Krol oplakwal Absalonow swoich / ktory w oney bitwie
 padli ni przecz / ni zacz. Zdzimily sie narody wshytie kwia-
 rowi tak wielmi w lastawosc oplwyraacemu / zwlaszcza
 Krolowie Chrzescianscy / ktoryz poninac na on wierszyt:
 Regi tuenda est maxime Regum salus, Krol Krola ma
 bronieć;

bronie; bo co jednemu dziś / to jutro od poddanych drugie-
mu bydz moze. Gotowali tedy pomoc sasiadowie / y moga
wielka do Korony isc obiecowali / aby znowu na Pansstwo
Krola wsadzili. Inaczej kostka pabla niz sobie stroną przeci-
wna obicowala; trzeba bylo laski jebrac y zwyciezce / ktory
luz nie prawa nowe / ale laski ofiarowal zwyciezonym. Co
przedtym mowiono: Victor leges dabit, to mogli za czasow
ZYGMVNTA III. mowic: Victor gratias dabit.

Jest drzeweczko iedno w Indyey (*Granedillus* na- *Granedil-
lus.*
zwane) ktore kwiaty rodzi dziwnie pietne y wonne / siedm
iakoby ma miezytkow na sobie: rodzi iakoby piecioro kropel
krawnych / kolumne / gozdzie trzy / y korona ciernista; list zies-
lony / podobnym jest oszczepowi; witezki iako na drzewie
winnym ksztalte powrozow maia. Owoc iakoby na serce poz-
szal / a ma w sobie sok barzo slodki y lekarsti. Kwiat ten / iako
to Chrzescianie mowia / pierwey ukazowal Indyanom me-
te Panska / niz o niey sluchywac poczeli: y byl pomiekad wiel-
kim powodem do wwierzenia w Chrystusa Pana ukrzyzowa-
nego onym poganom. Ale taki kwiat bywal w Europie nas-
zey (lubo to o nim nie wszyscy wiedzieli) zwlaszcza na Koron-
nach Krolow Katholicich / ktore Krzyz Panski na wierzchu
zdobi pospolicie; a nie daleko chodzac / pozjrzymy na Korona
Najasneysha Pana naszego zmarlego / ktora nosil od Roku
1587. az do Roku 1632. tam naydziecie wszystkie herby
meki Panskiej na sencu wyrazone: czegoz ten Pan meynie nie
wycierpiat: iak ch mow doctliwych na sie nie miewat: (Kon-
federacye / ziazdy inne opuściam) wszystkie wytrwal: wszystkie
te grotty / y ciernie / y nastepy obrocily sie mu w kwiaty; a w
kwiaty nawonniejszye / ktore y potomne czasy wciešac beda
nie pomaly.

Die Regi, & Dominatrici, humiliamini, & sedete *Ierem: 19.*
in terra, quia descendit in terram Corona gloriae vestrae.
Szlachcie Polskiej y Litewskiej / populo late Regi, belloq; *Virgilius.*
superbo, Synom Koronnym powiedz to / i; Korona chwac-
ly ich

Izai 40.

Karol V.

Chron.

tych najsławniejsza/ najsławniejsza/ najwonnejsza między Ro-
 ronami wosytkami pądlą na ziemię / zwiędła / wśchła / pro-
 chem przypadła / w proch się obrociła / według onego wie-
 śty Prorockiego: *Wśchła trawa; i mśchła chwata jego id-
 ko kwiāt polny. Wśchła trawa, i opadł kwiāt; bodaj był nie wpa-
 dł ani wśchł; namby błogo było (poziem prawda) iemu nie
 bārzo; co mi abowiem za obrada / długo Korona Królew-
 ska Panu pobożnemu na głowie nościć? Oblewał się łzami
 Karol V. Król Hiszpański / Cesarz Chrześcijański / gdy i-
 kładł na młodego na ten czas Philippa Drugiego / Syna swe-
 go. Z radością wielką spuszczał ię wmiatający Philip III.
 Synowi swemu / mówiąc: A mnie co było po tych cierniach
 złotych / lepiej było pustelnikiem być na świecie / niż Kró-
 lem. KAZIMIERZ nasz także Król Polski z Klunia-
 ki wzięty / gdy przy Koronie miecz wojenny obaczył / i musiał
 Ruś / gromić rad nie rad / rzemno płakał: A mnie to Dyak-
 nowi Mnichowi przyszło do tych słów: *Następujcie / bierzcie /
 iacta est alea. &c.* Pokwapił się tedy K R O L Pan nasz na-
 inny świat po inną Koronę / Koronę niezwiędłą / krot-
 mu. bez pochyby oddał Bog za święte y
 pobożne sprawy jego.*

Kwiaty koron Krolewskich

A B O

Pamięć Naiśnieyszey Pániey, Pániey,

KONSTANCIEY KROLOWEY POLSKIEY Y SZWEDSKIEY.

Przez

W. O. X. FABIANA BIRKOWSKIEGO, *Zakonu Do-
minika świętego Kázanowiejskiego.*

położone.

W KRAKOWIE,

W Drukarni Andrzeia Piotrkowczyka / J. K. M. Ty-
pográphá. Roku Pánstkiego / 1633.

THE JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
LONDON
PUBLISHED BY THE
EDUCATION OFFICE
1891

Naiásnieyſzey Pánnie, Pánnie,

ANNIE KATHARZYNIE
KONSTANCY EY,
KROLEWNIE POLSKIEY,
Y DZIEDZICZNEY SZWEDSKIEY;

Pánnie moicy Mściwey,

Láſká y pokor od Boga Oycá / y Chryſtuſá Ie-
ZUSA Páná náſzego.

 Dy Naiásnieyſza KROLOWA Pol-
ska KONSTANCA ſ. pá-
mieci, Rodzicá W. K. M. do grobu
idzie, áwſzytká niemal Europá Chrze-
ściáńska, chwaćy ná trunne l. K. M. iáko nay-
wonneyſze kwiáty nieſie: y mnie niegodnemu
Káptanowi nie zdáło ſie milczeć, ráczey wſpo-
mniec przeſliczne kwiáty, w ktorem widziać Ko-
rone l. K. M. uwita. Sa wprawdzie, ále y be-
da ieſzcze drudzy, ktorzy o tak wielkich cnotách
KROLOWEY l. M. ſerzey y wymowniey mo-
wić beda: ále y mnie wielkie dobrodziejſtwá,
które

Przemowa.

ktore znał wszystkie Zakon moy po KROLOWEY I. M. milczec zakazuje.

Najświętsza KROLEWNO Polska, straciłaś namiłś Matkę Wielką, Panią Bogą, y Cerkwie ś. tego miłośnicę. Co niegdy o Pradziadku W. K. M. KARLE V. Cesarzu napisano, iż więcej z Panem Bogiem mawiał, niż z ludźmi; to ja mogę mówić o Najświętszey Matce W. K. M. iż więcej na modlitwie czasu trawiła, niż na innych zabawach swych Pańskich. Nie nowiną iey to być, co dzień iedney, drugiey, y trzeciey Mszy słuchać, a wszystkich z wielkim nabożeństwem. Oprocz tego, nie nowiną osobne modlitwy mieć w pokojach swoich, których było sam Pan Bog świadkiem być, a ściany pałacowe. Czyniła to z rozkazania Pańskiego: Ty kiedy się zechceś modlić / wniź do łożnicy twoiey / a teżamłnawoży / pros Oycę niebieskiego.

Inne zaś cnoty, które musiały iasnością swoją w oczy świata wszystkiego bieżać, a kto wypowie? zwłascz one nieprzeliczone miłośierne uczynki przeciwko Káptanom, Zakonnikom, Zakonnikom, sierotom, wdowom, ubogim dziewczętom,

kom, więznom, pogorzelcom, á kto wystowi
 Vyrzemy swego czasu wszytkie I. K. M. dzieć,
 gdy ná sad Pański staniemy. Teraz sa zakryte
 oczom nášym: ále ná ten czas, áby każdy odniósł
 chwate zá iátmuzny swoie, wszytkim objaśnione
 beda. Lecz że y po dziśdzień niebiosá opowiada- Psal: 118.
 ia chwate Bożá, y twierdza niebieska ogłasza
 czyny rak Bożych, y nie przestáia wychwalać
 dzieć K. I. M w bramách, iáko mowi Me- Psal: 130.
 drzec: trzebá y mnie niektore wspomnieć.

Potoże tedy według stárych zwyczáiow ná
 trunne Naiásnieyszey KROLOWEY, Mátki
 W. K. M. te wonne kwiáty z Korony nieśmier-
 telney wziete. Kleopátrá Krolowa Egipska ná
 głowe umártego małżonká swego dyádeme z
 kwiećcia potożyła, y láment uczyniwszy, sámá sie
 ná śmierć gotowała: skoro umárła, służebnicá
 iey Chármion dyádema głowe Pánicy swey oto-
 czyła. Tu inny porządek widze: ná głowie Na-
 iásnieyszey KROLOWEY Polskiej nászey, dzie-
 sieć Mieścicy przedtym, ktádł Korone Matżo-
 nek Naiásnieyszy; á teraz ná głowe y Oycá, y
 Matki, ktádzie iedyna Corá, ANNA KA-

THARZYNA KONSTANCTA,
 Korony Krolewskie, tżami wprzod hoynie obla-
 ne. Ale y te kwiáty moie, ktore ktáde ná trunne
 Naiásnieyszych Rodzicow W. K. M. przyimi
 wdziecznie, proşe: á przyktádem Naiásnieyszey
 Mátki swey, vbogi Zakon Dominiká ś. choway
 w tásce swoiey.

W. K. M. Bogomodlcá,

y slugá naniższy

Br. Fabian Birkowski,
 Zakonn Dominiká
 świętego.

Kwiaty z koron Krolewskich
nieśmiertelne.

Albo

Pamięć Najświeższej Pániey, Pániey

KONSTANCYEEY
KROLOWEY POLSKIEY;
Y SZWEDSKIEY.

Dic Regi & Dominatrici, humiliamini, & sedete:
quoniam descendit de capite vestro corona glo-
riae vestrae. Ierem: 13.

*Powiedz Krolowi, y Pánuiacey, Ukorzcie sie, y wsiadź-
cie: abowiem spadła z głowy waszey korona chwały.*

Nawin żalosa opowiada ludowi swemu
Izraelskiemu Prorok / o Krolu ich y o Kro-
lowey / ktorych pobral Nabuchodonozor
Krol Assyryski / y zagnal do Babilonu na
wieczną niewolę. SŁONCE wasze poszło w
ciemności / a XIEZYC wasz obrocil sie wam
w kręw / abowiem promienista ona Korona z głowy K R O-
L O W W waszych spadła; wiezniami zostali w Tyrana okrutne-
go / nie znac po nich splendorow żadnych / iako ani po Słonce /
gdy pod cime zaydże / ani po Miesiacu / gdy barwę krwie
czernawey na siebieje. Odobna Korona chwały waszey
spadła z głowy waszey / Synowie moi Koronni: Popule la-
te regnans, beiloque potens; Monarchio Polsta / Prin-
ceps &

ceps & Domina tot Prouinciarum; Koroną twoją w śli-
czne kwiaty ozdobiona/ wpadła/ y prochem śmiertelnym po-
częciona/ leży na ziemi/ w ziemię się obraca/ y ginie. KON-
STANCYA KROLOWA twoja/ iako kwiat napię-
śniejczy nie dawno w oczach twoich była/ idzie teraz pod cień
śmierci/ codzień rzycha y w rozsypce bieży. Pohamować te
okrutne przesłanice śmierci nie podobna/ z których każdy was
interfectionis w rące nośi/ każdy zabna; przewrotnikiem w
nich jest grzech pierworodny/ a zatym śmierć okrutna/ która
codzień to wieciey/ to okrutniejszych koronetow przybiera z
chorob/ z febr/ z gorączek: Et noua februm terris incubuit
cohors. Nie wszystkich iednak kwiatow ta okrutnica z Ko-
rony tej oberwie/ ani oberwać może: wspomnisz ia niektóre/
które na wielki wieków zwiednać nędzy nie mogą; pamięć
podając o nich potomnym czasom: W Imię Pańskie.

Seuer: Sul-
pit. lib. 2.
Sacr: Hist.

Plutarch.
Lucullo.
Korony
malżonek
Krolow-
skich.

Zawsze w Koronach Malżonki Krolow y potrąskich/
y Chrześcijańskich chodzą: Esther święta/ od Assirera Kro-
la Perskiego wzięta za malżonkę/ w ślasy Krolowskie y w
Korony przybrana jest/ to jest w purpura y w Dyademe. Pro-
lomeus Krol Egipski zwoławszy na Seym wojska swego/
na głowe siostry swej y oraz malżonki włożył Dyademe/ y na-
zwał ją Krolową. Mitridates Krol Pomski/ gdy namię-
tnie wiał Mleczą do spótku malżenckiego/ piętnasta tysięcy zło-
tych Germanych; niechciała pozwolić/ aźby malżenckie kon-
dycje z nią zawarł. Posłał tedy do niej Krol Dyademe/ y
mianował ją Krolową. Niebezpieczna ta dyadema była/ abo-
wiem na niej porym z rozkazania Mitrydatesowego/ iako na
rąbnie iakiej y zawoju rozwitym zawisła. Zerkliuś ko-
ronowany od Sergiusza Patriarchy/ Ludocya/ która mu w
malżenstwo oddana była/ Dyadema wzeł. A przetoż za ie-
dnym zaciągim y pracą/ oboje na thron Cesarzski postapilo/
w koronach weselnych y Cesarzskich. Konstantyn młodszy
rozwiódł się z żoną/ pojął Theodora słuzebnika iey/ y one
Dyadema Cesarzka wkoronował. Biora y teraz malżonki Kro-
low Chrze-

low Chrześciańskich Dyademy/lubo Korony na głowy swoje/
iako te /ktore ad consortium Regni, do społeczności Krole-
stwa są powołane. Miedzy nimi śliczna Korona wzięła
KONSTANCYA Najsławniejsza KROLOVVA Pol-
ska: ale że sówita była / ta ktora na głowę iey dana iest / z nią
iest w trumnie ; ta ktora na duszę / kwitnie po dziśdziej / y
kwitnąć nieśmiertelnie będzie / iako wita w przyszleżne
kwiaty / z których pierwszy iest ten :

Religia Katholickiey wiary / w ktorey wrodzona była/
żyła / umarła. O świętey pamięci Matce Najsławniejszego
KROLA naszego ZYGMUNTA III. piśe Florimun-
dus, iż na pogrzebie iey Minister Luterski kazał we Szwec-
cyey / słowa te wymówił między innymi: Wrodziła się / y
żyła / y umarła w Religiey Katholickiey Kzym-
skiej / oprocz ktorey żaden zbawionym byż nie
może. Jako oślicy Balaamowey prawda / iako Kaiphas
sowi proroctwo w gębie / iako w kłanie / sam przeciwko
sobie mówił między Żerectwami świętą prawdę o Religiey
naszey / y o szczęściu / iako Krolowey swojej danym. Daleko
ta więcej mówić moge o KONSTANCYEEY KROLOVVEY
naszey: Wrodziła się y żyła / y umarła w wierze Katholickiey.
Zbowiem lubo to w Rakuśkiech między niezłegzonymi bleda-
mi iest wychowana / żadnej jednak błedu nie zachwytiła / ale
z Katholickich Rodziców wrodzona / mlekiem Cerkwie Ka-
tholickiey prawowierney iest wychowana. Po śmierci Na-
sławniejszey ANNY ARCYKSIĘŻNY takżę KROLO-
VVEY Polskiej / rozmaite gadania Polityków pomnie / żąd
y iaka Malzonke wziąć KROLOVVI miano ; iedni Że-
tyczkę / drudzy Odszpieńca radzili ; to żąd / to żowad ;
niechciał mądry KROL inney / iedno Katholickiey poiać :
pomnił abowiem / iako Bóg środze zakazował w prawie
starym / aby się wierni iego nie wiązali z balwochwalcami
żadnym małżeństwem : Nie bądźcież brat żony z corek ich / synom

1. Kwiat,
Nabożeń-
stwa.
De Ortu
Hæresum.

Exod: 34.

Deut 17.

twoim: byś nadz skoro one same ima się wsłeteceństwą, nie zaniodły do wsłeteceństwa synom twoich, które płodzą z Bogami swoimi. A Deut: 7. Nie będziesz towarzyszył z nimi w małżeństwiech: córki twoie nie wydawać z a syna pogańskiego, ani córki pogańskiej bierz synowi twemu: abowiem zwiędzie syna twego, że nie poydzie z a mna, ale raczej służyć będzie Bogom cudzym. Znowu 3. Reg: 11. Nie wchodźcie do nich, ani oni będą wchodzić do waszych: bo nie powniemy tego, iako to, że odwrócą serca wasze, abyście posli z a Bogami ich.

Jud 14.

Rodzicy tedy oni Świeci/ pominiać na prawo Pańskie/ jeśli kiedy zamyśliłi o pogańskich corach synowie ich/ mocno występowały w to / aby się nie żemli z pogańskimi: czego przyczładem jest Itanue/ y żona jego/ gdy Samsona/ który chciał poiać Philistynkę za żonę/ gromili/ mówiąc: Abo nie masz niewiały między córkami bráćiey twoich, y we wszytkim narodzie moim, jeżeli: to nápił żony od Philistynow nieobrzeżáncom? Takż zamysł był dawniey iestże w Rebecce/ która gdy czas przyschodził ożenienia Jakobowi/ mówiła: iako moy syn wezmie żonę z plemienników tej ziemi (Hebraj / lubo Kananeyke) żyć niechcę. w Hebrajskim iest: Ad quid mihi vita? Chce mowić: Smutny y przykry mi żywot będzie/ wolalabym umrzeć/ niż żyć.

3. Reg: 16.

Przezali temu owi/ którzy potinawszy mandatem Bożym/ kumali się z niewiastami pogańskimi: iako Ahol Achab/ który sobie wziął za żonę Core Aholu Sydonskiego / a ta nie oduczyla się była zabobonow oyczystych: czynwali też druzdy / iako czytamy w piśmie s. z których małżeństwa synowie się rodili/ duedzirowie nieubożności macierzynskiej/ których prorok filios alienos, synami cudzymi nazywa. Wolno iest dnak było Żydom insey religiey żony formować/ jeśli chciały prziać religię Boga prawdziwego / co Rahab y Ruth Moabitanka/ y wiele innych czyniły: y pozwala tego prawo / Deut: 21 by iedno z wyzłatow oyczystych/ obzłatow y z abobonow odpzyśiadz się chciały. Czasem z Bożej wolecy rady pochodziły małżeństwa z niewiernymi / że ten tak/ ow

Olea 3.

żak/ wiec

hát wierzył. *Esther* posłała za *Astwerą* / *Philistynką* za *Sáms*
soną / *Bożato* wola była / iako namienia pismo s. *Rodnice*, mo- Iudic : 14.
wi / iego niemiedzieli, że ta rzecz od *Pána* się dyala, y siukał okazy
 przećmko *Philistynom*. *Esther* zaś za *Rolą* *Pogánstkiego* wys-
 dała / oswobodziła lud wszytek *Zydowski* od okrutney śmierci
 ci / a tey *generalney* / iako czytamy.

Nie miał tey niewoley *KROL* *Polski* *ZYGMUNT* III.
 aby brał od *pogánstwu* podobnych *Heretyków* / y *Schizmá*
 tów żonę : y przetoż wziął y *pierwszą* / y *wtórą* *Miałontę* /
Katolicką bogoboyne / *świątobliwą*. *Judyth* święta ná Oratori-
um Iudith.
Iudith 8.
altániedomu swego zbudowała sobie *táimną komorę* / w
 której z *ślužebnicami* swymi zamknąwszy się / mieszkała. *Grec*
ki *text* *ma* / *tabernaculum*, *przybytek* : *Hieronim* s. tłumaczy/
Łojnice *skryta* / abo *Oratorium*. Znac że to była *skryta* / y od
domowych robot oddzielona *komora* / do której zchodziła się
Judythá ná *modlitwę* z *czeladnicami* swymi / według *przye-*
kazania *Pánstkiego* : *A ty gdy się modlisz, wstąp do łoznice twojej, y* Matth : 6.
drzwi zamknąwszy, modl się do Oycatwego w śkrytości. Żowie się
przybytkiem : abo wiem podobienstwo wielkie / iż ona *Mos-*
olnica zbudowana była ná *łstale* *Przybretu* *Pánstkiego* / w
 którym *Arka* *Pánsta* mieszkała / aby pobudzała w sercu sa-
 mym *łstalcem* swym *nabożenstwo*. Toż ja mogę mówić o
KONSTANCY *E* *Miałinieskiej* *KROLOV* *F* *Y* *nas*
šej / ale z tym dokładem / iż nie mieysce takie osobne (iako *Ká-*
plizka iaka) acz y ta bywała ; ale *pałac* swoy *Bożu* ná *O-*
ratorium oddawała / *pacierze* z *Brewiarza* *Rzymstkiego* w
 nim *odprawować* / *Mšey* *świercy* *iedney* / *drugiej* / *trzeciej* /
 podczas *sluchając* ; po *wszystkich* *połoiach* swoich *znaki* *mo-*
dlitwy swoy *zostawiać* / iako *nawietstkiego* *wesła* *świąto*.
Maswiec *Bożarodźić* / *połk* *ieszcze* *Rosćiolow* *nie* *budo-*
wano *Chrzesciánstkich* / także y *Apostolow* *ie* *świeci* *przemie-*
stiwali w *Wieczerniku* / w którym *wszystcy* *trwali* *iednostay-*
nie ná *modlitwie* / y z *Mary* *mátká* *iego* / y *bracia* *iego*.
KROLOV *A* *J. M.* *KONSTANCYA* *Miałinies-*
ka *pa*

Pamięć Najświejszej

śia pałac swoy oddała wshytek na modlitwę ś. nietylko na dzień
dzisieć / ale na wshytkie dni żywota swego / wstawiać nie trwając
w bogomyślności. Oprocz modlitwy pałacowych bywa-
ły co swięto / lubo Godzin 40. y Kościelne iawnie / na które
przychodziła z wielką ochotą / z wielkim budowaniem Ko-
rony wshytkiej. Widzielibymy w niej prawie krolewskie ser-
ce / Krola onego / który mówił: *O iako ukochane przybytki two-
je, pragnie, omalena do Cerkwie twojej dusza moja: serce y ciało
moje rozradowały się w Bogu żywym, którego maieśtat poniekad mi-
dżem w Kościołach świętych.*

Psal: 83.

Modlitwa.

Modlitwa iey / iako KROLOVVEY wielkiej / bywała
za Krolestwo wshytko / y poddane / aby pobożnie / trzeźwo /
sprawiedliwie żyli / Boga się bali / nikomu krzywdy nie czy-
nili / w domu pokoju ze wshytkimi zachowywali / na wro-
nach / iesli które były (a bywały co rok niemal) meżnie wojo-
wali / o krzywdę Bożą przeciw Poganiom y Zheretykom go-
raco się umowali / a od prawa Bożego ani na piadź nie odste-
powali. Job ś. Krol na wschodzie słońca patrzył na senny
swoie bieżadnace z sobą co dzień / y obawiał się owych przy-
miotow / które się wleczą za bankietami / iako objazdów / ob-
mow / postaw / złych słow / y przeto ramięcno wsta-
wał do modlitwy / y ofiarom błagał Boga. A gdy się wko-
ło obeszły dni bankietu / posyłał do nich Job ś. y poświęcał
ich / y powstawałszy z śmitem / ofiarował całopalne obiaty za
każdego z osobna z nich: mawiał abowiem: *By nadz nie zerze-
śli synowie moi, y nie błogosł nuli Bogu w śercach swoich. Tak czy-
niemat Job po wshytkie dni* Toż czynili Najświejszy Rodzice ci
zmarli / w modlitwach swoich gorących / w których wyle-
wali dusze do Pana / za namilsc Syny swe / y Córke iedyń-
ą modlitwy czynili / aby od potomstwa ich arzechy przeklęte iako
to nadaley bywały, wiec y niebespi czerstwa około zdrowia /
y inne przypadki / które y na Syny Krolewskie następina.

Job 1.

Wiec Elizeusz Ojca swego Eliasza do Ram iadacego
4. Reg: 2. onym słowy zegnal: Pater mi, Pater mi, curus Irael, &
auriga

auriga eius. Rádęcyt tak tłumaczy: Któryś był pożyte-
 cznyjszym Izraelowi modlitwa twoja nad wozy wojenne/
 y nad teźde. Słuszenie ia K R O L O V V A J. M. Wielka rzadzą
 ca moge nazwać wozu tego Koronnego / który prowadziła
 modlitwa swoja do nieba / y często go wytkierowała z iurug
 piekielnych / w których wieczna y testliwa tona mieśka. Sza-
 ma też była kareta ognista po powietrzu latająca / abowiem
 światymi modlitwami swoimi w igora toylatowała / y swoje
 Syny namilše / których iako Matka wielmi milowała / Bo-
 gu stawiała y zalecała : ratunkow z nieba napraszała / aby co
 daley to wiecey w cnoty Chrześciańskie postępowali. Widys
 wała często / iako sie Bog zamierzał z armata swoia na Ko-
 ronne Syny / gotował baterya swoje / rycheował działa / luki
 nałożone naczyniem śmierci. Coż ona : iako Moysesz miera-
 ti / który naród tamten od Pana Boga sobie zalecony / iako
 Oycá stawował / w modlitwa wderzyła. Bez odwloki vblas-
 gala Boga / od karłow naszych iarzmo poganstie y heretyckie
 odpędzała / a nam złym ochrone vpraszała : *luż był rzekł (mo-
 wi Dawid) aby ich wygubił, by był nie Moysesz, wybrany tego, stanął*
na przelomie przed obliczem jego. Przelom / znaczy obalenie
 mirow od dział abo taránow ściunowych / gdy basty ro-
 zruca / mur obala / abo wymroca / z blokauzow obrone spe-
 dia / blisko tego iż zamek w kce przyjdzie nieprzyacielowi.
 Na takim przelomie stawał Moysesz / aby modlitwa swoia
 syny swe ratował : iatoli ratował / y stawał im iako mowicie /
 za rożany wieniec / abowiem modlitwa swoia iako kurnatem
 nawonniestiem surya Boga vspokoił / y podpierał nie ladana-
 to synow swoich zchorzalych y zemdlalych / nie t. k. daley od
 miłości / iako od złości grzechowey / na ktorey im usłonał.
 Przykładem tego Wielkiego Hetmana Izraelskiego / także
 kwiaty rożane przez modły swoje rzuciła ku niebu / iacinsiey-
 śa K R O L O V V A Polska KONSTANCYA, gniew
 pański smierząc / swoich ratując.

Karetá Ko-
ronna.Psal. 104.
Moysesz Bo-
gomodłca.

Wtóry Kwiat / Który Koronę K R O L O V V E Y J. M.

G

zdobi/

z K. 104.
Moysesz Bo-
gomodłca.

Baron: in
Annalib.

zdobi bázro/ iest Madrosć / zwlaszcza do domu / y do gospo-
darstwa nalezyta: ktora vmiała zatrzymać czeladki swey w
karności/ slugi opatrzac/ Potomstwo swoje (co w tey naszey
Polshce przyzwyrodnym/ ktora/ mowia/ że nierzadem stoi)
rozrzadzić według stanu ich Krolewskiego. Paniwa inne
mają promizye dla plemienników krwie Krolewskiej / iako
Francya Destinat, Aurelia/ Andra; Szwecya Finlandya/
Sudermania, Anglia Wallia; Hispania nominacya na to
abo owo krolestwo: Po'sta nie/ y rozumie że tak dobrze. Wlas-
nie iakoby rzekla / co niegdys Philosoph jeden rzekł / gdy go
pytano/ czemu by Torce swey Eudoxey (ktora potym wziala
za malzonka Theodozyusz Cesarz młodszy) nie naznaczył nies-
dzy bracia wzdialu iakiego. Odpowiedział: Sufficit illi
fortuna sua, Dosc ma na szczęściu swoim. Rownie tak Po-
lacy obchodzą się ze krwią Krolewską/ gdy mowia: Sufficit
illis sanguis Regius. Dosc mają na tym / że się z Krolews-
kiej krwie porodzą: a nie wiedzą / abo niechcą wiedzieć tes-
go / że iako Szlachecka krew niszczona predko przychośnie;
tak Krolewskie dostojenstwo zgrzybieie przedsię przy nieopas-
rzeniu. Opuścić mi co rzekł: Młostwa sąsiedzi waszy/
wszystkie zabobony swoje małe/ wielkie/ rada wymawia tymę
słowę: *Tak naša mądra wzy. A my też błędem waszych nie-
których/ na ktore wszystko Chryścianstwo krąże/ nieumiesz-
cie wymowić inaczey/ iedno tak: Tak naša nolań je każe. Ale
dawšy wam pokoy/ nie mogą iedno pochwalic roztropności
KROLOVVEY J.M. Paniey naszey zmarley / ktora nie-
chciała umierać / azby Syny swe/ y Corte/ Potomstwo Nais-
slyniey/ krew Krolow y Cesarzow tak wielu/ w opatrzaniu
zostawiła iako w nalepszym. Przyszyliła się ku temu Koro-
na / y na ostatnim Seymie głośnie Constitucya opatrzanie
prawa Krolewskie obmyśliła Krolewskim plemiennikom.*

Madrość
w domu.

Jeszcze roztropna KROLOVVA, iako Gospodaryni ma
wiedzieć co się w Domu iey dzieje/ y według powinności
swoiey stącać się także ma / ne quid damni Respublica pa-
tiatur.

tiatur Day to / że ná woyny z małżonkiem swym nie poydzie /
iako chadzała Izabellá Ferdynanda Króla Hiszpáńskiego
żona / ktora Maury ze wszytkiey Hiszpániey wygnalá / y ná s-
wych czasow Izabellá Eugenia Klara / królowná Hiszpániska /
małżonka Albrechta Arcyksiążęcia Rakuskiego / Gubernator
rá Jnderlandu y Burgundyey: domowe kłopoty rásmierzác /
rokoše / konfederácie znosić / potrafiáły świete blągłos-
wy / czego przykładow pełno mamy w piśmie ś. Wiele do-
brego w domu Abigail / Michol / y Sephora / dla małżonkow
swoich czyniły / mądrością swoją z wielkich toniey Rzeczpo-
spolita / ktorey głowa iest Król każdy wyrzynały; czego nie
przepomina sława nieśmiertelna.

Żapałł sie był Dawid przeciwko Nábálowi / ktory iás-
ko opily Dawida proszącego o stácyá dla siebiey swoich / hárs-
dzie odpráwił / y rozgniewał sobie nie lada iako: skoro sie do-
wiedziała Abigail tego / że idzie o rest meżowi / wnet stácyá ná-
gotowalá; abowiem potwápiła sie y potwala dwieście boz-
chnow chleba / y dwie beczulce wina / y pięć baranow pies-
czonych / y pięć pulmárkow káse / y sto wiazánek rozynkow /
y dwieście brył figowych; to wkrótce na osły włożyła / y gna-
ła przed sobą przez góladz swoie: śa ná potym przyápiálá / y
mádrymi słowy rozgniewáne serce Dawidowe wkoila. Niaz-
pizod (ponieważ to co głupi gniá / z nierozumu robia / á nie
z dobrej woley y rozsádney) imianowala imie tego włásne
Nabil, ktore głupiego znaczy / y tak meża swego trzech wy-
mawialá / iako głupi y puany nie postrzegł pe słánikow t wo-
ich / tam w ten czas nie była domá / perwieby inaczej ich od-
práwiano. Po chlebia potym Dawidowi / y winiskie mu tak
wiele zwycięstw / że będąc w gestych toniach, rchodził z Bo-
żey łaski całó: to abowiem znaćza one słowá: *litoré ne dat
przychodzić ná krew: qui prohibuit te ne venires in sangui-*
nem. lubo y tak rozumiey / że chwali epatrzość Pénśka ná-
dum / że mu nie dáł przyść do rozlania kwiwie Nót cłowey.
Potym z gestnica sie czyniły winy popelnioney / gdy me wi-

1. Reg: 21.
Abigail mo-
dra.

Znieś nieprawość służebnice twojej. A gdy pomsta oddała od ciebie / miecz od głowy meją swego odmyła tym ławiey / wzywa
wszy nawet dowodu tego / iż prawdziwemu animuszowi nie
przystoi brać się o żarty y o słowa / ponieważ ludzie mejm ias-
ko okrutni łwi na figielarkę / tak oni na lekkie ludzkie niedbać-
maia : bo są iako skały wielkie / które na fale morskie by na-
strozysze ani się rusza. Znowu iako te wino mimo się pusić / do-
brze mu wroży napotym : Bo jeśli pomstanie członek przenaśla-
dujący ciebie , y szukający dusze twojej , będzie duszą pana mego pod-
straja , iako w romiance żywiących. Chce mówić : Dla Saula
Krola na ciebie nielaski / pozbyłeś domu własnego / włożył się
po gorach y puszcach ścieżek / chroniąc się śmierci. Co czy-
niać / jesteś iako galezga odetchniona od drzewa swego / któ-
reym mało czegoś nie dostate / że bez wilgoci przyrodzoney w-
suchnie ; ponieważ soku / którym żywa / więcej zaciągac nie
może. Widać iako oracze mądrzy / którzy one latorośle abo w
ziemi / abo do iakiego drzewa buynego zechcą wstąpić / aby
owocow słodkich napotym narodziła / one rożgi odcięte
z soba tak długo wiążą y woda pokrapia / aby ledne były , tak
y ciebie Bog dziwnymi sposobami od zguby broni y chowa na
krolestwo szczęśliwe. Na tym nie przestawiać idzie dalej y
mowi : Jeśli pohamujesz siłę twoją od mordow / uczynisz
co słuszne ; nie godzi się abowiem tobie z prywatnych krzywd
pomsty szukać / jeśliś nie Krolew / karac zbrodniow nie mo-
żesz , iako inaczey uczynisz / nie wyzłutujesz tego nigdy. Non-
erit tibi hoc in singultum & scrupulum cordis , quod ef-
fuderis sanguinem innoxium , aut ipse te ultus fueris. Nie
będzieś się szukać na sumnieniu / którego gryść nie będzie
krew niewinna. Wspomnij na to / gdy cie gniew omini / y
mnie podziękujesz / gdyć Bog dobrze uczyni. Sprawiła ma-
dra Abigail co chciała / Nabalą ochroniła / zjadła swoje w
zdrowiu zachowała / y sama po śmierci meją swego małżeń-
stwa Dawidowego dostąpiła.

Wszystkie tey historye / nie mogą oddać KROLO-

VV EY J. M. cokolwiek jednak oddam; bo az przez te 26. lat mieszkania tey z KROLEM J. M. w małżeństwie swiemy wiele Nabalow wieki nasze widziały/wiele Semci/wiele Sebow/ludzi swowolnych / ktorzy nietylo słowy / ale reką Pana obrazali/chorągwie przeciwko niemu rozstacjali / kuspami swowolnymi Konfederactwami na KROLA następowali; chleb z stołu iego / y piernik z kieszki iego iako z Oekonomii / z Żup / z Cel. zc. wydzierali; y niektorzy nie chcieli zoldow swych prosić/ale groźba/dochodzić: niektorzy wolności / lubo iustitiąm distributivam, Kopiami / Koncetrzami/szablami wymierzali/ w łamię po kilka kroc biec/krwi niewinney swey rżnąć/ że sie łac nie miała. zc. Jednak ta siła ich trzęsła/iakochmy widzieli/ na Dawida/a co dziwnieysza/ w zapale wojennym dziwnie łaskawego y miłosiernego. Zymcem pobrane Kołofiany do łaski przyjął/ ledwie słowem skarane; chore y ranne opatrzyć rozkazał; gdy z wściekłości wracali sie do niego / o miłosierdzie prosić / w szyskim przebaczył y przepuścił / do reki y do łaski starodawney przyjął.

Znać iż przy takich odprawach Abigail swięta była/ iakoż była KROLOVVA J. M. KONSTANCYA Naisiameysza / ktora gniem sprawiedliwy hamowała. Jezabel Krolowa Izraelska/zona Achabowa/mewinna krew poddanych swoich radziła przelewać majowi swemu; y przelewał zły pan / gdy aby Naborowa winnice posiadał / kazał go za mordować / y syny iego. KONSTANCYA, aby winna krew nie była laną / wstępowała w to z każdej miary prosić / wymawiając / na głupstwo składając. Gdy pod Chocim KROL J. M. Pospolite ruszenie czynił / prowadziła go KROLOVVA J. M. aż pod Lublin/ tam Testament spisał/ zdrowie swoje na ten czas za Oyczyznę naszą / y za Krolestwo swoje ofiarować / w Testamentcie oświadczył między innymi rzeczoną miłość przeciwko nieprzyjaciolom swoim / ktorym w szyskie obrządy y wraży swe z serca odpuszczał. Taki Testament oddał namilhey Malżonce swey/sam gotow będąc stać sie

Pamięć Najświeżey

1. Reg: 2.

Amisya.

Corona Ci-
mca.Z tych bia-
łych głow
przykłady

Matth: 14.

czolem swoim przeciwko Osmanowi tyranowi Tureckiemu/
by Traktaty było nie zakroczyły. Pytam ja / czemu synom swo-
im takiego Testamentu nie zostawił / iako Dawid Salomo-
nowi: Miał Joaba w państwie swoim / który to á to wyży-
nił: iain go nie karał / miałem swe respekty / starz ty: miał Ses-
mei gorzszego niż Nabala / omocz świątynię jego w jego: wła-
sney krwi / niechaj się mu to sucho nie odrze. Miał tylo ámnis-
stya pokrył wszystkie wraży K R O L Pan nasz zmarły / ale miło-
ścią Boga y bliźniego, & charitate cooperuit multitudi-
nem peccatorum. Co oświadczył król swa ná ten czas / á
przy śmierci potrzeby słowem prawie Pánstwu y Chrzes-
ćciańskim: Odpuszczam im / odpuszczam / odpuszczam / rece-
ku mebu podnaskając. Świata Ubigail mądra KONSTAN-
C Y A umiała pomieścić w sobie one gniewy y furey / które wez-
dług przysłowa starego ná marmurze były napisane / spadły z
marmuru y z serca / bo to miękkie y łaskawe było / y nieumia-
ło ani mogło więcej trzymać / ani chciało tych iasęgurow
chować / które rodzi pamięć gniewu. Bierze za te cnoty
wielką twoię / Najświeższą K R O L O W A Polska CON-
S T A N C Y A Korona / która Ciurcam zwano / ob ciues
servatos: ábowiem ochroniła wiele głow / których ani
technał miecz sprawiedliwy Naliona twego / że teraz żyją
w dawney sławie w potomkach swoich: niż im nie żarzuca
wycemistych win / twoie to dzieło / twoja sprawa / twoja ós-
ná prywatna rada / dziwnie wszystkim do wspomnienia miła /
winnym / niewinnym.

Wiele Królów / wiele Pánów tego świata / takiego
ścieszcia nie miało: wiele takich / którzy dla gniewliwych y
śalonych żon / y sami porcineli / y drugich wielu pegubili. O-
trucna była Zerodyas Królowa / która Króla obosfrzyła
przeciwko Janowi s. Chrzcicielowi / którego on śianował
y do tego nakoniec przywiodła / że mu głowę wciąż rzał.
Coż ia rzekł o Atalicy / która początek królestwa swego mierz-
dem plemienia królewskiego w żalope obrocila. Gdy te okru-

tnice

tnice Joásas Káplan zabić rozkazał / dżirnie sie rweselił
 wysytek lud / y masło sobie spoczyneło. Y nie dżirwie sie ^{4. Reg: 11.}
 Tharsensom y Mallotom / iż Kóksi podniesli / za to że nie
 wieście dąrowani byli (acz y to obchodzić ich mogło / ^{12. Mach: 4.}
 skoro beżecny / plugawy / kasał sie ná panosza nad nimi) Bo że
 głowa niewiaśty jest małżonek / poddam nie mule niewiaśty
 cierpia masło głowy: bo iesli sprośna jest / gdy białogłowá
 wberze sie po meksu / abo meżczyzna w faty białogłowstie / y
 tak po rynku chodzi: ztego zakazuje *Deut: 22.* Non induc-
 tur mulier veste virili, nec vir utetur veste foemineae: abo-
 minabilis enim apud Deum est, qui facit hac: Tak nieso-
 remna jest / gdy niewiaśta (zwłaszcza zła okrutna / iako Jerás
 bel y Alalia była) ná Thronie krolewskim siedzie; abo gdy
 meżowie pánoszey niewieściey oddam beda / taki był Zichab/
 przedawczył grzechowi.

Zaś w domu żoná sialona / iedno piekło rbożi mu mał-
 żonkowi / ale y bogátemu wraż. Mądrze Salomon o tym:
 Melius est habitare in angulo domatis, quam cum mu- ^{Prou: 31.}
 liere litigiosa. Doma jest część budynku tá / ktora jest ná ^{Doma.}
 wierzchu domu pod niebem / badz to dla ogródeków
 záwieśistych / abo dla innych potrzeb domowych zbudowa-
 na. Mówi tedy Mądrzec / lepiej mieszkać ná álcanie tedy /
 y tam nocować / lepiej na pustynia tedy iść / in terram de-
 fertam; á niż z takimi swatliwemi niewiaściami / ktore gomo-
 ny w domu czynia wielkie / przemieszkwać. Krolew był
 Job s. małżone tak zła / tak przekłeta / iż gdy okrutnie od-
 wrzodow był pokárpany / y do ostatniego rbożstwa przywie-
 dziony / ona była tak głupia / że co godzina to barżey nedze do
 nedze przyczyniała / a małżonka do mecierpliwosći pobudza-
 ła / nieżbożnymi y bluźnierstwi słowy. Do tego nawet przy-
 szła / iż powodem meżowi była / aby zlorzeczestwem Bogá
 potykał / iako nielastawego na sie / y niemilosierznego. Bene- ^{Iob 1.}
 dic Deo & morere: á zatym co napredzey zginął. Przetoż
 Chryzostom s. do tego mniemania zachodził / że powatpi-
 wal / pra-

wał / prawdziwali to żoną była Joba s. która tak plugawie
 bluzniła / czy dyabel to był taki / który na się porwał postać
 białogłowską / iako rozumieć niektórzy y o owych posłani-
 ęch / którzy oznajmiali że kamienie wiatry poobalały ; że od
 od piorunow owoce y pasterze pożarte ; że od mieczu Chaldej-
 skiego zabrane ; straż pozabita ; że synowie y córki od tynny
 domowey przywołani y zabici. Aż nie potrzeba takich po-
 selsztw na dyabla składać / pod maskarą niewiaśty ukrytego :
 mam za to iednak / iż niektóre niewiaśty tak przykre obyczaje
 mają / tak nienawistne / takie słowa mówią suchwałe / dotkli-
 we / iż iacno każdy wiarę da / że własny dyabel wprzadi sobie
 ich postawę / y obyczaje / aby niecierpliwie głosi / lubo zapal-
 czywe / na nich wyrągał. Taka była żona Zygmunta
 Cesarza Chrześcijańskiego / która tak się była mężowi sprzy-
 krzyła / że iako od zdrajczyzny swej własney z Pragi wciekał do
 Węgier / wieniec na głowie mieć / żeby mieszkanie nie po-
 strzęgli. Blizniarka to wielka była / Ateista szczerą o Bogu y
 o nieśmiertelności dusi mało trzymała / abo zgoliła / iako
 Kronikarze świadczą. Boday się takie Żolony nie rodziły /
 dla których dobroci mężowie wciekać muszą.

Bzonius
 in Annual.

3. Kwiąt,
 Czyścić
 małżeńską.

Wracając się do KROLOWEY J. M. naszey / po-
 łożę na głowie tej Koronę / w której królat przeliczny wi-
 dze ieden między innymi / Czyśćć s. która iesli prywatnie dos-
 my zdobi / bierzemy Królewskie Maiestaty. Co mi abowiem
 za małżeństwo być może między małżonkami / gdy żona zapo-
 mniałaby wstydu / wiarę łamie / y cudzołóstwa patrzy : Tuż
 występki mateczne czystość iakoby duecznany spadkiem na
 dzieci idą / y z trudną synowie / lubo córki czystość chować ma-
 ją. A czegoż się ma córka od matki cudzołostney nauczyć / iedno
 wrzący wstydu. Niewieściuchem był Salomon / dając przy-
 czynę niektóry / Matce iego Bersabee : która na iedno śmie-
 nie Królewskie pądlą w grzech cudzołostny / y Drwasa o garlo
 przyprowadziła. A prawdziwe przysłowie za czasów Ezechie-
 la s. bywało : Iako matka, tak y córka tej : bo nie daleko pospoliz-
 cie iakoby

Ezech: 16.

cie iábsko ob drzewá pádnie. Wziasł był Ozeáš Prorok i rosta-
 zania Pánstkiego / Gomer niewiaste wšeteczna przedeym : y
 kazano mu z niey zrodzić syny wšeteczeństwa. Nazwał ich
 eym imieniem Dan / ábowiem obycajow matki swey iáto
 dorosła / náśladować mieli : Rozumiał przytym wšeteczeń-
 stwo duchowne przei báłwochwalsstwo przekleste / ktore mia-
 lo ich wniwecz obrócić. Onec to są iagody kwaśne / ktore Ierem: 31.
 oycowie iedli / zaczął zaby synowstie potretowały; ábowiem
 po niepowściągliwości oyczystey pozostała skłonności / y
 ziarna na syny y córki. Wiece panowie oycowie nie było syny
 złe po sobie zostawia / gdy sami złi / ále złościá swoia by nale-
 psze małzonki psia / rozumieia że im to wolno; mają tak, czym
 że on lepszy: wyzradze mu takizpárácić / y zemścić sie krzywdy
 moiey. Wtedyćciá niewie co iej rzecgono : Malicia non vin-
 cit maliciam, per bonitatē vince maliciam. Złość złości
 nie wstąpi / ráczey dobroci : ogniem ognia nie zagaśi / woda
 ráczey. Nie dawnych czasow kucharze Krola Francuskiego
 nieobyčajnie ogień w kámiency iedney zostawili; chcąc
 Niesieczanie wgaśić on ogień / w kámiencie on z dział strze-
 lali / y tak Karkásona wšetko Miasło spalili. Tak czynia /
 ktory grzechy cudzolożne cudzolożstwy znosia; ogień to wła-
 sny / ktory do kórzienia samego zachodzi / y wšetko mści :
 Ignis est ad perditionem decorans, & omnia eradicans Job 31.
 genimina.

Krolem był Job á. ktory w czystości małżeńskiey świá-
 tobliwie żył; y w głos mawiał / że cudzolożnikiem nigdy nie
 był: y przekłina sie tym / że iesliby inaczey było / aby też han-
 stomotna cierpiał w domu swoim : *lesti serce moie ofszukane iest* Job 31.
dla niewiasty, y ieslim v drzwi przyjaciela moiego zasadał się kiedy,
niechayże żoná moia skórtém będzie cudzym, y niechay drudy obu-
cia z. nia. Własne karanie ná niepowściągliwość / y ná gwałt
 spráwiedliwości / ktorym Dawidowi cudzolożnikowi prze-
 grażał Prorok / także Krolowi: *Przeto jeś wziął żonę Vryafsoni,* 2. Reg: 12.
wezme żony twoie w oczach twych, y dam je przyjacielowi twemu.

2. Reg: 12. Ziaćilo sie to wszystko na ten czas / gdy Absalon wpadł do na-
łożnic Dycy swego iarwne : Patrzałi na to wszyscy Izraelczy-
kowie / iako opiewa Historya. Sorwita tedy pomsta wderzys-
ła na Dawida / dla zbrodnię jego / a ięszce z lichwa ; według
obwieśzienia Prorockiego : Tys uczynił pokatnie / a ia to sto-
wo uczynis przed obliczem wszystkiego Izraela / y w oczach
sionca.

Mowia Politykańci : Żyjdzie sie panom wszystko / ażaż
to w bogiemu pachołkowi : Nie żmudzie sie by nawieśzemu
panu cudzolozyć. Grzech ten abowiem Job s. który prawa
stanowił / nie żwał go inaczey / iedno nefas, & iniquitatem
Job 31. maximam : wielka zbrodnia y nieprawość. Krol Abi-
melech / który malo był nie wpadł w cudzolostwo dla Sary /
Genes: 20. tak mowił do Abrahamia : Cożś nam uczynił ? cochmy zgrześyli
przećiwko tobie ? jeś wprzmadził na mię, y na krolestwo moje, grzech
Cudzolo- kaniebny ? Ozeas Prorok głęboła zbrodnia grzech ten naś
stworzył grzech. żwał / gdy na iednym mieyscu mowi : Profundè peccave-
runt, sicut in diebus Gabaa. abo iako w Żebrańskim iest :
Profundè fecerunt, corrupti sunt, sicut in diebus Gabaa.
Chaldey czyt : Adauxere corruptionem, sicut in diebus
Gabaa. Chce mowić Prorok : Bawpochwałcy głęboła zgrze-
sili / iako iacy cudzolożnicy : Eto w tym grzechu wwiąznie /
rzadko kiedy wyrnie. Co sie trafia owym / którzy w głęboła
iako studnia zapadli / z ktorey iako wyrnać / ani wiedzą. Przez
toż mądrze Salomon / iako zwykł / mowi : Fouca profun-
da meretrix, & puteus angustus aliena : Doł głębok i nierza-
dnicą, y studnia nasza cudzolożnicą. Takie prawa o cudzolo-
stwie stanowili Krolowie wielcy / Job / Abimelech / Salo-
mon. Tych Krolow moi Politycy słuchaycie / od nich prawa
do waszych Constituciy bierzcie / nie od onych Tyránow / z
ktorych ieden mowił : Quicquid libet, licet. A drugi : Prin-
cipi quicquid placuerit, legis habet vigorem. A trzeci / a
ten namienotliwiey : Vxor nomē honoris, non voluptatis.

Nam zaś to / że KROLOWA J. M. nasza żmarta
Mała

Maljontka tał światobliwego miała / ktory iako inne prawda
 poganstkie / heretyckie / bezecne ganił; tał y te / ktore sobie na
 wymowke cudzołostwa powymyśliwali: przetoż ani na myśl
 iey kiedy pasc mogła namniemya Zclotipia, o światobliwym
 Towarzyszu swoim. Żył tedy bogoboynie / y spokojnie /
 Dziateczki / ktore iey Pan Bog dawal / wychowywając w
 boiazni Pánstkey / z ktorych co dzien to wieksze pociechy brá-
 la: y wysziera ieszcze teraz sówitszych do nieba zanieśiona. O
 Deiotarz Krolu w Azyei powiadała Zistorycy / iż aby pier-
 worodny syn iego seroko panował / pobil wszystkie inne za
 żywota ieszcze swego. O Elzbiecie Krolowej Anglikaństkey
 wiemy / iż dla tego za mąż niechciała isc / żeby maljontek nie
 panował nad nią; y ona niewolnica v niłogo nie była: iako
 mowila / sobie Pánia bedac. KROLOVVA J. I. I. náš / wszystkie
 Dziateczki swoje po sobie miec chciała. iako ktore vmár-
 lo / dzierwie sie strasowała: a z Maljontkiem swym Taisniecey
 hym / dla tego pomieszkanie Krolewskie przez te lata blisko
 trzydziści / aby Krolow / y Koronie / y postronnym naro-
 dom / nietylo Swieckie / ale y Duchowne (iacy sa Biskupi /
 ktorzy Insuly na kstat Koron na glowach swych nosia)
 przymnazała / a w nich y po śmierci panowała. Mowie te-
 dy do was Taisniecey K R O L E W I C O W I E, Mciwoi
 Pánowie moi / z Medreem: Pomarli Rodzicy waszy, y iakoby nie
 pomarli, podobnych ábowiem zostawili sobie po sobie. Za żywota swe-
 go widzieli, y uweselili się nad wami: przy śmierci swojej nie strá-
 wili się, ani zasmrali przed nieprzyjaciółami. Zostawili ábowiem
 obrońce Domu przeciwko nieprzyjaciółom, y takich, ktorzy mogą
 umiecia taká od táć przyjaciółom. Rostcie / rostcie wlasce Bo-
 zey: a błogosławieństwem Oycowstkim pokrzepiem / brany
 nieprzyjaciół waszych posiadaycie. Iako Taisniecey K R O-
 L O V V A Matka wasza / Korona czystosci ozdobiła glowę
 swoje / y tak wesła do nieba; tak y one wam spuszcza namn-
 szemu Potomstwu swemu / iako na naprzysiozny iesza Chrze-
 ścianom / ktorzy chcą wnieść do radości niebieskich. Błogosła-
 wieni

Eccles: 30.

March: 9.

Pamięć Najświejszej

wieni czystego serca, abowiem Bogą ogladając, mówi Pan. Boga mówię / nie Anioła; którego widzeniem kontentowali się święci / y czystość Bogu poświęcali; co czytamy o Walerya-
 ame s. y o Tyburcyum. Boga mówię / w którym wszystkie wes-
 sela nase y radości / sięgająca y błogosławieństwa / zawisły.

4. Kwiāt,
 Złotowit.

Świecia Te-
 reśśa.

Psal: 118.

Kwiāt czwarty kładę na głowę Najświejszej K R O-
 L O V V E Y Paniey moiey / w wity z żarliwości swiatey / z
 strony pozyskania dusi iako nawiecey Pánu Bogu. O Świe-
 tey Teresie Zakonnicz. Zakonu Karmelitek / napisano, iż z
 młodych lat swoich z bractwem swoim młodym / wybiegła
 była z domu / y prosto do pogaństwa Maurytańskiego dro-
 gę sobie z nim żądała. y tam krwie co było (nie wiele mogło
 być w dziecinach) wszystkie wylała. O teyż pisa, gdy Ma-
 rta Zakonna została / iż pewne modlitwy za Raznodzieie Ro-
 ściola Bożo postano wila; wiedziała abowiem / co na nich na-
 leży niebu y ziemi; ci abowiem sięgnęła niebios z łaznicy /
 y z ludzi Anioły czyniła. A mówiła więc do nich: Stan nās
 białogłowski / o siostry namulśe / kaze nam doina śiedzieć / y w
 klastorach mieszkać: nie nasza rzecz / kázania po kościołach
 czynić. Wiec tak uczynimy: Modlmy się osobliwie za k:zno-
 dzieie / którzy kaza po wszystkim świecie / z wlasie za po Indy-
 ach / y między Heretykami / dodawamy im siły modlitwa-
 mi / y tak iakobyśmy też same kazy / według Psalmu: *Ve-
 stnikiem ja jestem wszystkich, którzy się ciebie boia Panie, y którzy strze-
 ga mandatom twoich.* K R O L O V V A J. M. Skoro się iedno po
 Polsku rozumieć nauczyła / zaraż do kázania wśy otworzyła /
 którego z wielką pilnością w każdym kościele w którym by-
 wała słuchala / y nauki zbawienne iako z krynicy zbawienney
 czerpała / niosła ich do chładości swojej płci oboiej. Jednego
 czasu gdy w Warszawie w kościele s. Jacynta / z Królem
 Je^o Młcia małżonkiem swym była / y na kázaniu słyszała one
 słowa / które nasławiała Bogarodzica Marya mówiła do
 Jacynta: Kádus się Synu iacinte, abowiem
 twoie modlitwy rodziczne są synowi memu. zc.
 będąc

bedoc w Krolowey Szwedskiej na obiad; rzekł z wielkim
 affektem do niej: O szczęśliwy każdy / którego nasświetła
 Bogarodzica synem mianuje / nie żyje sobie wieńszego / ani
 innego szczęścia / tedno jebym także córka Panny nasświetsey
 nazwana była. Byłaś coga Chrystusowa / y teraz dopiero
 iestes Duszo swieta Krolowey moey / abowiem wyniosłaś
 to z żywota iężejże matki swey bogoboyney / z Domu Kieźny
 Bawárskiej / żeś z dzieciństwa dziwnie nabożna była do na-
 świetsey Panny Maryey. Mowiono kiedyś do Janá s.
*Oto matka twoja; slykał y one słowa od Pána: Oto syn twój; tes-
 raz mowisz / iako y dawno rzeczono: Oto córka twoja / á tyś
 matka iey. Synowie y córki nasświetsey Panny Maryey /
 między innymi przymiotami swymi żarliwcami są / abowiem
 oraz są synami y córkami Boga / który się zelotem / żarliwym
 zowie. Ego ium Deus zelotes, Deus æmulator: iam Bog
 żarliwy, zaniśny.*

Opisując wyjazd Abrahámá s. z kráiny swojej / mowi
 tak: *Wyszedłszy z domu swego, y z powinowatá swego, zc. wyszł Sa-
 rai żonę swą, y Lotá synowcá swego, y wszystkie majątność którą trzy-
 mali, y dusze które stworzyli w Harám, y wyszli aby poszli do ziemi
 Harám. Chaldecyżyk Onchelus tak wyklada: Animas quas
 subiecerant legi; znąc że to słudzy z cudzey ziemi byli. Lxx.
 przetłumaczyli: Et omnem animam, quam possederunt
 ex Harám. Takież staranie Żydowie czynili pości mieszkali w
 Egipcć / czeladce swey za tą okazją prawdziwa wiara zale-
 cali / y wielu z nich do Religiey Żydowskiej namowili, któ-
 rych potom z Egiptu wyszedłszy / w towarzystwo swe pobie-
 li / a te Lxx. commixti, mianowali / abowiem uiz byli do
 ludu Bożego przylaczeni przez obzeczke. Jesli Żydowie tak
 wielka pilność czynili / aby Religia ich przynamniey przez ie-
 dnego prozelita przymnożona była / biegali dla tego po moriu
 y po ziemi / iako daleko więcej Chrzęścianie mają się o to sta-
 rać / zwłaszeż że Kościół s. obietnicę tę ma od Izaiasza s. *Ono
 sátiad przyjdzie, przychodziń niegdy twój przylaczony do ciebie bę-
 dzie.**

Exod: 12.
38.

Ila: 54.

Pamięć Natalsniefey

Ephes: 1.

dzie. aby potym już wiecety nie bywało w Chrześciańskiej
wierze przychodniow / ani gości: ale mieszkanie świętych / y
domownicy Boży.

Konstancya
Cora Wiel-
kiego Kon-
stantego.

KROLOVVA J. M. Natalsniefey KONSTAN-
CYA, nie wyrodziła się od Świętych y Wiernych Pańskich.
Na Dworze swym nie miała iedno prawowierne Kátholiki:
iako się ktora owieczka oblatkała / a na rece iey przyšla / cho-
dziła tak długo około zbawienia iey / aż ją pozyskała Bogu.
Konstantyn Wielki Cesarz Chrześciański / miał cora Kon-
stancya / ktora Bogu czystość wieczna pamienska poświęci-
ła: Tey gdy się napierał Gallikanus Zetman wielki / iefiżę
poganin / y niechciał inaczey przeciwko Scytom na wojne
iachać; dziwnie się Konstantyn zaszasował / bo wiedział że
Konstancya tyśiactwoć wolałaby umrzeć / a niż iść za maj.
Postrzegła frásunku Wycomskiego madra cortka / y prosto
do Wyca z taką przemową: Bym nie wiedziała panie Wy-
cze moy / że Bogu stara się o mnie / frásowałabym się bázro / y
względem ciebie y mnie: prze to że widzę frásunki twe wiel-
kie. Ale je vsam Bogu memu / poślub mie Gallikanowi /
daj mu y Konsulat gdy się wróci: z tą iednak kondicyą / aby
nim się ruszy na wojne / dwu rodzonych wziął z sobą / slug
mouch / Janá Ekonomá / lubo Ochmistrza mego / y Pawła
Sekretarzá / a mnie wzajem patę corek swych pozostawił
w zakładzie małženstwa przysilego. Zezwolił na te kondicye
Gallikanus / odesłał iako zakładnice / cortki dwie do fraucymeru
Konstancyey Cesarzowney. Czegoż nie czyniła święta pán-
na: iakich modlitw nie wylewała przed Panem Bogiem /
aby iey dał taką wagę w slowiech / żeby one cortki Gallikano-
we / z pogańskich ciemności do światłości Chrześciański iey
przyšły: Tak długo / tak długo robiła te robote / aż ochrzci-
ła one prze / a te zaraz Bogu czystość wieczna poślubiły.
Nie proznawali także przystawowie dani od Konstancyey
Cesarzowney w obozie Gallikanowym / Zetmana ślubem
obowiązali na ten czas / gdy w nawistfey comej był. Uczyn-
mowi.

mówili/ślub/ że będzieś Chrześcianinem / jeśli cię Bóg wy- ślub He-
man'ski.
 swobodzi / a zwyciężyś. Jaka pani / tacy y słudzy / wśzystek
 dom Gallitanow nawrocony do wiary świętey / ktorey tak
 był pilen/ że wolal krwią męczeńską być obłany/ a niż odstą-
 pić tego co raz Bogu obiecal. Wzieliscie święte dusze /
 mam ją to/ koronę jarliwosci nieśmiertelnej/ ktora wam wwie-
 ła iako Dei cooperatrix, współ z Bogiem/ robotnicą KON-
 STANCY A błogosławioną.

Konczymy tedy z Prorokiem/ y lamentujemy : Powiedz
 Krolewicom/ y Krolewnie / Potomstwu Najświeższemu
 Krolowey J. M. iż upadła Korona z głowy ich. Powiedz
 synom Koronnym/ ktorzy pod tą koroną/ iako pod strzechami
 Orlą majnego / bezpiecznie krolowali/ iż rzuciona jest/ w roz-
 sypkę ziemską posła Korona głowy ich. Utraciliście Syno-
 wie Koronni kleynoty jacy/ gdy spadły na ziemie te dwie ko-
 ronie / nad ktorych słonce to jasniejszych nigdy nie widziało :
 a obawiam się/ że ani ryżrzy napotym. Czy mało Panow
 Chrześcianskich/ przez te kilkadziesiąt lat/ ktore tą parą Mo-
 narchow przepędził / żyło y pomarło : pytam/ jeśli ktorego
 tak żalowano/ tak oplakiwano: Jako Najświeższego Kro-
 lestwa tego naszego/ z ktorych oboje jednego roku do trumen-
 cia są złożone? Umilowane były Bogu y ludziom te koron-
 y dwie / a to y dla wiary y. bez ktorey trudno się wpo-
 bać Bogu : y dla modlitwy/ ktora przysiaż wprzeyma za-
 wiera z Bogiem : y dla mądrości / ktora Krolestwo niebie-
 skie piaciom Dziewicom/ to jest/ wśytkim Katholikom po-
 bożnym otwiera : y dla czystości małżeńskiej / ktora Bogą
 nad Krolm/ Krolą w ozdobie swey okazuje dusiom czystym :
 y dla jarliwosci / ktora iako bohatyr waleczny gwałt bra-
 nom niebieskim czyni / iefce od Janá s. Chrzciciela / iako
 Chrystus Pan mówi : Krolestwo niebieskie gwałt cierpi, a nie bio-
 ra go inni, iedno gwałtownicy. Ci ktorzy gwałtem słonności
 swoje do złego uumarwiaia : ci ktorzy gwałtownie / bez ja-
 dnych respektow chwale Bożę rozmnazaja : ci ktorzy gwał-
 tem na

Pamięć Naias: Konstancy K. p.

tem na wieczną Pánstka gości zaciągá. Tacy sa Krolow
wie y Krolowe pobożne / Chrześcianskie ; między ktorými
nieposlednieysze miejsce ma Striecy y błogosławioney
pamięci KONSTANCYA Naiasnieysza
KROLOVVA Polska / y Szwedzka.

